

ศึกษาและวิเคราะห์ข้อตำบลดและหมู่บ้านในเขตอำเภอเมือง
จังหวัดสมุทรปราการ

นิศา เหล่ามาพร

40020578

การศึกษาค้นคว้านี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษารายวิชา 208362

ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2543

มหาวิทยาลัยบูรพา

ประกาศคุณูปการ

งานวิจัยฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยความช่วยเหลืออย่างยิ่งของอาจารย์ศศิธร ชาติเหล็ก อาจารย์ที่ปรึกษาวิจัยที่ได้กรุณาให้ความช่วยเหลือในการตรวจแก้ไขข้อบกพร่อง พร้อมทั้งให้คำแนะนำต่างๆ ตลอดระยะเวลาของการทำวิจัย ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างยิ่งไว้ ณ โอกาสนี้

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณคณาจารย์ภาควิชาภาษาไทยทุกท่านที่ให้ความรู้และคอยไต่ถามถึงการทำวิจัยเสมอ

ผู้วิจัยขอกราบขอบคุณวิทยากรทุกท่านเป็นอย่างสูงที่กรุณาเสียสละเวลาตอบแบบสอบถาม

ผู้วิจัยขอแสดงความขอบคุณคุณสุชาดา ทัพชัย และคุณจิตรลดา จิตรเสนาะ ที่ให้ความช่วยเหลือในด้านการพิมพ์งานวิจัย และเพื่อนๆ วิชาเอกภาษาไทยที่ทำให้กำลังใจเสมอ

ผู้วิจัยขอขอบคุณคุณต่อศักดิ์ คาตะสุต สำหรับความห่วงใย กำลังใจ และความช่วยเหลือที่มีให้แก่ผู้วิจัยตลอดมา

ท้ายสุด ผู้วิจัยขอขอบพระคุณพ่อ แม่ และพี่น้องที่ให้ความรัก ความเมตตา และกำลังใจอย่างดียิ่ง ผลักดันให้งานวิจัยฉบับนี้สำเร็จลุล่วงด้วยดี

นิตา เหล่ามาพร

สารบัญ

บทที่

หน้า

1 บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการศึกษา.....	2
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	2
ขอบเขตของการศึกษา.....	3
คำนิยามศัพท์เฉพาะ.....	3

2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับประวัติความเป็นมาของอำเภอเมือง จังหวัดสมุทรปราการ.....	4
2.2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับลักษณะการใช้ภาษาไทย ในการตั้งชื่อหมู่บ้าน.....	6
2.3 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเปลี่ยนแปลงของภาษา.....	7

3 วิธีดำเนินการวิจัย

การเลือกตั้งวิทยาการ.....	9
เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล.....	10
วิธีการเก็บข้อมูล.....	11
ระยะเวลาในการเก็บรวบรวมข้อมูล.....	11
ปัญหาที่พบในการเก็บรวบรวมข้อมูล.....	11

4 ผลการวิจัย

4.1 วิเคราะห์ลักษณะการสร้างหน่วยภาษาที่ใช้ในการตั้งชื่อดำบลและ หมู่บ้านในเขตอำเภอเมือง จังหวัดสมุทรปราการ	13
4.1.1 วิเคราะห์ตามจำนวนพยางค์ที่ปรากฏ	13
4.1.2 วิเคราะห์ตามลักษณะการประกอบคำ.....	16
4.1.3 วิเคราะห์ความสัมพันธ์ของคำที่ปรากฏร่วมกัน.....	23
4.2 วิเคราะห์การเปลี่ยนแปลงของชื่อดำบลและหมู่บ้านในเขตอำเภอเมือง จังหวัดสมุทรปราการ.....	28
4.2.1 ชื่อหมู่บ้านที่มีการเปลี่ยนแปลงที่เกิดจากการเพิ่มคำและ การสูญคำ.....	28
4.2.2 ชื่อหมู่บ้านที่มีการเปลี่ยนแปลงที่เนื่องจากเหตุการณ์และ ความเชื่อ.....	30
4.2.3 ชื่อหมู่บ้านที่มีการเปลี่ยนแปลงจากชื่อเดิมไปใช้ชื่อตามที่ ราชการกำหนด.....	34

5 สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ

วัตถุประสงค์ของการศึกษาค้นคว้า.....	38
วิธีการดำเนินการศึกษาค้นคว้าและรวบรวมข้อมูล.....	38
สรุปผลการศึกษาค้นคว้า.....	39
อภิปรายผล.....	39
ข้อเสนอแนะ.....	41

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก รายชื่อตำบลและหมู่บ้าน	43
ภาคผนวก ข รายละเอียดวิทยากร.....	48
ภาคผนวก ค แบบสัมภาษณ์.....	50
ภาคผนวก ง แผนที่อำเภอเมืองสมุทรปราการ.....	52
ภาคผนวก จ แผนภูมิอาณาเขตจังหวัดสมุทรปราการ.....	53

บรรณานุกรม

มหาวิทยาลัยบูรพา
Burapha University

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1 จำนวนวิทยากรจำแนกตามเพศและกลุ่มอาชีพ	9
2 จำนวนวิทยากรจำแนกตามช่วงอายุ	10
3 แสดงจำนวนพยางค์ในการประกอบคำที่ใช้ตั้งชื่อตำบลและหมู่บ้าน ...	15
4 แสดงจำนวนคำที่ใช้ตั้งชื่อตำบลและหมู่บ้าน	22
5 แสดงจำนวนชื่อตำบลและหมู่บ้านที่ไม่มีการเปลี่ยนแปลงและชื่อตำบล และหมู่บ้านที่มีการเปลี่ยนแปลง	36

สารบัญภาพ

ภาพที่

- 1 แสดงการเปรียบเทียบจำนวนพยางค์ในการประกอบคำที่ใช้ตั้งชื่อ
คำบาลและหมู่บ้าน..... 16
- 2 แสดงการเปรียบเทียบจำนวนคำที่ใช้ตั้งชื่อคำบาลและหมู่บ้าน 22
- 3 แสดงการเปรียบเทียบจำนวนชื่อคำบาลและหมู่บ้านที่ไม่มีการเปลี่ยนแปลง
และชื่อคำบาลและหมู่บ้านที่มีการเปลี่ยนแปลง..... 36

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ภาษาคือระบบสัญลักษณ์ที่มนุษย์ปรุงแต่งขึ้นเพื่อสื่อความหมายให้เกิดความเข้าใจตรงกัน ตลอดจนเป็นสื่อกลางในการติดต่อวัฒนธรรม ภาษามีความสัมพันธ์กับวัฒนธรรมอย่างใกล้ชิด กล่าวคือ ภาษาเป็นวัฒนธรรมแขนงหนึ่ง เช่น ภาษาไทยเป็นวัฒนธรรมของคนไทย ในขณะเดียวกันภาษาก็ทำหน้าที่ในการถ่ายทอดวัฒนธรรมด้วย เช่น การถ่ายทอดประเพณีต่าง ๆ จากรุ่นหนึ่งไปสู่อีกรุ่นหนึ่งด้วยภาษา เป็นต้น

ภาษามีความสำคัญกับวิถีชีวิตของคนไทยมาตั้งแต่ครั้งอดีต เนื่องจากเรามีได้มองเพียงว่าภาษาเป็นเครื่องมือในการสื่อสารเท่านั้น แต่เราให้ความสำคัญกับภาษาในฐานะที่เป็นส่วนเสริมให้เกิดความเป็นมงคลต่อมนุษย์ได้ด้วย ดังปรากฏในการตั้งชื่อสิ่งต่างๆ ซึ่งสะท้อนให้เห็นความเชื่อเกี่ยวกับรูปภาษาที่มีอิทธิพลต่อชีวิตมนุษย์ เช่น วิธีการตั้งชื่อบุตรหลานโดยหลีกเลี่ยงตัวอักษรที่เชื่อว่าเป็น “กาลกิณี” ไม่ให้ปรากฏในชื่อและพยายามเลือกตัวอักษรที่เชื่อว่าแสดงถึง “เดช” ในการตั้งชื่อผู้ชาย และใช้ตัวอักษรที่เชื่อว่าแสดงถึง “ศรี” ในการตั้งชื่อผู้หญิง เพื่อให้เกิดความเป็นสิริมงคลแก่เจ้าของชื่อ เป็นต้น

ลักษณะการตั้งชื่อสิ่งต่างๆ นอกจากจะสามารถสะท้อนให้เห็นถึงความคิดและความเชื่อที่บุคคลมีต่อสิ่งนั้นๆ แล้ว ยังแสดงให้เห็นลักษณะการใช้ภาษาในการตั้งชื่อได้อีกด้วย ดังที่ปราณี บุญชุ่ม (2538 : 59) กล่าวว่า

ชื่อตำบลและหมู่บ้านสามารถนำมาศึกษาลักษณะการใช้ภาษาได้เพราะการตั้งชื่อตำบลและหมู่บ้านจำเป็นต้องผ่านกระบวนการเลือกสรรถ้อยคำภาษาที่

ใช้ทั้งที่เป็นภาษาไทยแท้และที่ได้รับอิทธิพลจากภาษาต่างประเทศ โดยเฉพาะอย่างยิ่งภาษาบาลี ภาษาสันสกฤต เพื่อให้เกิดความไพเราะของเสียง เกิดความเป็นมงคลและเหมาะสมกับสภาพแวดล้อม

จากที่กล่าวมาแล้วข้างต้น ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาวิธีการสร้างหน่วยภาษา ในการตั้งชื่อตำบลและหมู่บ้าน ตลอดจนการเปลี่ยนแปลงของชื่อดังกล่าว เนื่องจากธรรมชาติของภาษาเมื่อผ่านการนำมาเป็นระยะเวลาหนึ่ง ภาษาก็อาจมีการเปลี่ยนแปลงเกิดขึ้นได้ เช่น การเปลี่ยนแปลงทางด้านเสียง คำ หรือการลำดับคำในประโยค เป็นต้น และเพื่อความสะดวกในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยจึงได้เก็บรวบรวมข้อมูลจากชื่อตำบลและหมู่บ้าน ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดสมุทรปราการ เนื่องจากเป็นภูมิลำเนาของผู้วิจัย

วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1. เพื่อศึกษาลักษณะการสร้างหน่วยภาษาที่ใช้ในการตั้งชื่อตำบลและหมู่บ้านในเขตอำเภอเมือง จังหวัดสมุทรปราการ
2. เพื่อวิเคราะห์การเปลี่ยนแปลงทางภาษาของชื่อตำบลและหมู่บ้านในเขตอำเภอเมือง จังหวัดสมุทรปราการ

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ผลการศึกษาค้นคว้าจะเป็นแนวทางในการศึกษาด้านนิรุกติศาสตร์และ ภาษาศาสตร์
2. เป็นแนวทางในการรักษาและถ่ายทอดวัฒนธรรมทางภาษาในท้องถิ่น

ขอบเขตของการศึกษา

1. เก็บรวบรวมข้อมูลจากชื่อตำบลและหมู่บ้านในเขตอำเภอเมือง จังหวัดสมุทรปราการที่ปรากฏในทำเนียบท้องที่อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรปราการ จำนวน 101 ชื่อ จำแนกเป็นชื่อตำบล 11 ชื่อ ชื่อหมู่บ้าน 90 ชื่อ (สำรวจเมื่อปี พ.ศ.2538 - 2542)
2. ศึกษาเฉพาะการเปลี่ยนแปลงของชื่อตำบลและหมู่บ้านที่มีการบันทึกไว้ ณ ที่ว่าการอำเภอเมือง จังหวัดสมุทรปราการ เท่านั้น

คำนิยามศัพท์เฉพาะ

ตำบล หมายถึง ท้องที่ซึ่งรวมหลายหมู่บ้านเข้าด้วยกันและมีการประกาศจัดตั้งเป็นตำบล มีค่านันเป็นหัวหน้าปกครอง (ราชบัณฑิตยสถาน. 2538 : 347)

หมู่บ้าน หมายถึง ชื่อของท้องถิ่นที่เป็นชุมชนย่อยในตำบลอันประกอบไปด้วยบ้านหลายๆ บ้าน นิยมเรียกกันมาตั้งแต่ดั้งเดิม และในบางท้องที่อาจเป็นชื่อของชุมชนย่อยๆ ที่อยู่ภายในท้องที่ของหมู่บ้านที่ราชการกำหนด (ราชบัณฑิตยสถาน. 2538)

บาง หมายถึง ทางน้ำเล็กๆ ทางน้ำเล็กที่ไหลขึ้นลงตามลำดับของน้ำในแม่น้ำ ลำคลองหรือทะเล (ราชบัณฑิตยสถาน. 2538 : 473)

วัง หมายถึง ห้วงน้ำลึก (ราชบัณฑิตยสถาน. 2538 : 756)

คลอง หมายถึง ทางน้ำหรือลำน้ำที่เกิดขึ้นเองหรือขุดเชื่อมกับแม่น้ำหรือทะเล (ราชบัณฑิตยสถาน. 2538 : 189)

ผา หมายถึง หินที่เขา (ราชบัณฑิตยสถาน. 2538 : 558)

แพรก หมายถึง ทางแยกของลำน้ำ(ราชบัณฑิตยสถาน. 2538 : 607)

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัยครั้งนี้ จำแนกได้เป็น 3 กลุ่มคือ

2.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับประวัติความเป็นมาของอำเภอเมือง

จังหวัดสมุทรปราการ

2.2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับลักษณะการใช้ภาษาในการตั้งชื่อหมู่บ้าน

2.3 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเปลี่ยนแปลงของภาษา

2.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับประวัติความเป็นมาของอำเภอเมือง จังหวัดสมุทรปราการ

ที่ว่าอำเภอเมือง จังหวัดสมุทรปราการ (2541) ได้รวบรวมรายละเอียดเกี่ยวกับอำเภอเมือง จังหวัดสมุทรปราการ พอสรุปได้ว่า

พ.ศ.2440 ได้จัดตั้งอำเภอเมือง จังหวัดสมุทรปราการขึ้น โดยใช้ท้องพระโรงพระที่นั่ง สมุทราภิมุข เป็นที่ว่าการอำเภอ

พ.ศ.2457 สร้างที่ว่าการอำเภอขึ้น ณ ที่ตั้งศาลากลางจังหวัดปัจจุบัน เรียกว่าอำเภอเมืองสมุทรหรืออำเภอเมือง แขวงเมืองสมุทรปราการ

พ.ศ.2481 กระทรวงมหาดไทยกำหนดให้เรียกว่า “อำเภอเมืองสมุทรปราการ”

พ.ศ.2486 ย้ายที่ว่าการอำเภอไปอยู่บนศาลากลางจังหวัด

พ.ศ.2498 ตั้งจังหวัดขึ้นใหม่ ที่ว่าการอำเภอ จังหวัดสมุทรปราการจึงย้ายกลับไป

พ.ศ.2509 จังหวัดได้รับงบประมาณสร้างศาลากลางจังหวัดเดิมใหม่ ณ ที่ว่าการอำเภอเดิมตั้งอยู่ ทางอำเภอจึงได้รื้อถอนอาคารออก และย้าย ที่ว่าการอำเภอไปปฏิบัติงานชั่วคราวที่อาคารหลังเดิมของโรงพยาบาลสมุทรปราการ จนกระทั่งศาลากลางจังหวัดสมุทรปราการปัจจุบันแล้วเสร็จ ใช้เป็นที่ทำการได้แล้ว ผู้ว่าราชการจังหวัดจึงได้มอบศาลากลางจังหวัดหลังเก่าให้ใช้เป็นที่ว่าการอำเภอ ณ ที่ว่าการอำเภอเมืองจังหวัดสมุทรปราการ

พ.ศ.2510 สร้างที่ว่าการอำเภอเมือง จังหวัดสมุทรปราการขึ้นใหม่ ทั้งนี้เนื่องจากอาคารศาลากลางจังหวัดเดิมมีสภาพชำรุดทรุดโทรมมาก จึงได้รื้ออาคารหลังเก่าทั้งหมด และสร้างขึ้นใหม่บนรากฐานศาลากลางจังหวัดเดิม

พ.ศ.2525 ดำเนินการต่อเติมอาคารที่ว่าการอำเภอเมือง จังหวัดสมุทรปราการออกไปทางด้านหลัง เนื่องในโอกาสเฉลิมฉลองสมโภชกรุงรัตนโกสินทร์ 200 ปี

พ.ศ.2540 สร้างที่ว่าการอำเภอใหม่ และใช้เป็นที่ว่าการอำเภอเมือง จังหวัดสมุทรปราการจนถึงปัจจุบัน

อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรปราการตั้งอยู่ห่างจากกรุงเทพมหานคร ทางทิศตะวันออกเฉียงใต้ ปลายสุดของแม่น้ำเจ้าพระยา ระยะทาง 25 กิโลเมตร มีพื้นที่ 190.55 ตารางกิโลเมตร ทิศเหนือติดต่อกับอำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ และเขตพระโขนง กรุงเทพมหานคร ทิศใต้จรดอ่าวไทยและอำเภอพระสมุทรเจดีย์ จังหวัดสมุทรปราการ ทิศตะวันออกติดต่อกับอำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการและอ่าวไทย

อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรปราการ แบ่งการปกครองออกเป็น 11 ตำบล 90 หมู่บ้าน ประชาชนส่วนใหญ่ประกอบอาชีพรับจ้างในโรงงานอุตสาหกรรม อาชีพรองลงมา คือ การประกอบอาชีพด้านเกษตรกรรม การทำประมงน้ำจืดและน้ำเค็ม เลี้ยงสัตว์ ค้าขาย และทำอุตสาหกรรมครัวเรือน เช่น ทำของแห้ง ของเค็มจากสัตว์น้ำ เป็นต้น

ประชาชนส่วนใหญ่ในอำเภอเมือง จังหวัดสมุทรปราการนับถือศาสนาพุทธ รองลงมาคือศาสนาคริสต์ และศาสนาอิสลาม สถานที่ท่องเที่ยวในอำเภอสมุทรปราการมีหลายแห่ง เช่น สถานตากอากาศบางปู ฟาร์มจระเข้ และสวนสัตว์สมุทรปราการ เมืองโบราณ สวางคนิวาส พิพิธภัณฑ์ทหารเรือ เป็นต้น

2.2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับลักษณะการใช้ภาษาในการตั้งชื่อหมู่บ้าน

การศึกษาเกี่ยวกับการตั้งชื่อหมู่บ้านในประเทศไทยนั้นมีผู้สนใจศึกษาหลายท่านด้วยกัน ดังรายละเอียดต่อไปนี้

สุวิไล เปรมศรีรัตน์และสุพุมาวดี จำหิรัญ (2527) ศึกษาเรื่อง "ชื่อหมู่บ้านของอำเภอเมือง จังหวัดสุรินทร์" โดยมีวัตถุประสงค์ในการศึกษาเพื่อต้องการทราบ ความหมายของชื่อหมู่บ้านในอำเภอเมือง จังหวัดสุรินทร์ ผลการศึกษาพบว่าชื่อหมู่บ้านในอำเภอเมือง จังหวัดสุรินทร์ ส่วนใหญ่เป็นชื่อที่มาจากภาษาเขมรสูง และพบความแตกต่างระหว่างชื่อราชการและชื่อพื้นบ้านของหมู่บ้านว่า ชื่อราชการเป็นที่รู้จักเฉพาะในกลุ่มคนที่ มีระดับการศึกษาพอสมควรเท่านั้น ในขณะที่ชื่อพื้นบ้านเป็นที่รู้จักกันอย่างแพร่หลายในท้องถิ่น การตั้งชื่อหมู่บ้านโดยทั่วไปจะตั้งตามสิ่งแวดล้อม และโลกทัศน์ของชาวบ้านในเขตนั้น

สมศักดิ์ ศรีสันติสุข (2528) กล่าวถึงแนวทางและวิธีการตั้งชื่อหมู่บ้านไว้ในหนังสือสังคมวิทยาชนบทว่า การตั้งชื่อหมู่บ้านมีความสัมพันธ์กับการตั้งถิ่นฐาน โดยพิจารณาจากสภาพแวดล้อมและความอุดมสมบูรณ์ของดิน โดยปกติมนุษย์มักจะเลือกตั้งถิ่นฐานในบริเวณที่มีความอุดมสมบูรณ์หรือที่ตั้งมักอยู่บริเวณที่สูง การเลือกที่สูงเป็นที่ตั้งหมู่บ้านเพื่อป้องกันน้ำท่วมและเป็นทางระบายน้ำ การตั้งชื่อหมู่บ้านจะบอกถึงทำเลที่ตั้ง เช่น บ้านโคก บ้านโพนพิศ หรือที่ตั้งหมู่บ้านจะอยู่ใกล้กับแหล่งน้ำ เช่น บ้านกุดกว้าง บ้านบึง นอกจากนี้การตั้งชื่อหมู่บ้านอาจตั้งชื่อตามชื่อคน เช่น บ้านกุดนางพุย เป็นต้น

จารุวรรณ ธรรมวัตร (2530) กล่าวถึงชื่อบ้านนามเมืองไว้ในหนังสือ "คติชาวบ้าน" ว่า ชื่อบ้านนามเมืองมีคุณค่าในการศึกษาวัฒนธรรมทางภาษา เพราะส่วนใหญ่ใช้ภาษาถิ่น ชื่อบ้านนามเมืองชี้ให้เห็นถึงความสัมพันธ์ระหว่างภาษากับ สภาพแวดล้อมทางสังคม และนิยมตั้งตามลักษณะภูมิประเทศ ตั้งตามความอุดมสมบูรณ์ของพันธุ์ไม้ สัตว์ ตั้งตามนิทานพื้นบ้าน ตำนาน ประวัติศาสตร์ ตั้งตามแหล่งน้ำ และตั้งตามชื่อบุคคลสำคัญ

กนกวรรณ อารีย์พัฒนาไพบลีย์ (2534) ศึกษาเรื่อง “การวิเคราะห์ชื่อหมู่บ้านในเขตอำเภอบางบ่อ จังหวัดหนองคาย” โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อการศึกษาแนวทางการตั้งชื่อหมู่บ้าน ลักษณะคำที่ใช้ในการตั้งชื่อหมู่บ้าน และภาพสะท้อนทางสังคมที่ปรากฏจากชื่อหมู่บ้าน ผลการศึกษาพบว่าแนวทางการตั้งชื่อหมู่บ้าน มี 8 ประการ ได้แก่ ตั้งชื่อตามลักษณะภูมิประเทศ ตั้งชื่อตามพืช ตั้งชื่อตามบุคคลสำคัญ ตั้งชื่อตามตำนานหรือนิทาน ตั้งชื่อตามโบราณวัตถุ ตั้งชื่อเพื่อบอกทิศทางหรือขนาด ตั้งชื่อเพื่อแสดงถึงกิจกรรมการกระทำ และการตั้งชื่อเพื่อเป็นมงคลนาม

มยุรี สีชมพู (2534) ศึกษาวิเคราะห์ “ชื่อหมู่บ้านในเขตอำเภอเมือง จังหวัดยโสธร” โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาแนวทางการตั้งชื่อ ลักษณะและการเปลี่ยนแปลงทางภาษาคลออกจนภาพรวมทางสังคมที่เห็นได้จากชื่อหมู่บ้าน ผลการวิจัยพบว่า แนวทางการตั้งชื่อนำมาจัดประเภทได้ทั้งหมด 8 ประเภทคือ ลักษณะภูมิประเทศ ชื่อพืช ชื่อสัตว์ จำนวนนับ ลักษณะสิ่งก่อสร้าง ชื่อบุคคลสำคัญ มงคลนาม และลักษณะที่ไม่จัดอยู่ในพวกใด ในการตั้งชื่อตามลักษณะภูมิประเทศยังแบ่งย่อยได้เป็น 10 ลักษณะ ชื่อพืชแบ่งย่อยได้ 3 ลักษณะ ส่วนลักษณะของคำมี 3 ลักษณะคือ คำมูล คำประสมและคำซ้อน ประเภทที่มาของคำได้แก่ คำไทยแท้ 2 ชนิด คือ คำที่เป็นคำไทย และเป็นคำไทยถิ่นอีสาน

2.3 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเปลี่ยนแปลงของภาษา

พุดจิตร์ บิคร (2521) ศึกษาเรื่อง “การศึกษาประวัติของชื่อตำบลและหมู่บ้านในเขตอำเภอพรรณานิคม จังหวัดสกลนคร” โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อรวบรวมประวัติและจำแนกหมวดหมู่ของชื่อหมู่บ้าน ตลอดจนการเปลี่ยนแปลงชื่อหมู่บ้าน ผลการศึกษาพบว่าประวัติของชื่อตำบลและหมู่บ้านทั้งหมด 96 ชื่อ มีที่มาจากชื่อแม่น้ำ ห้วย หนอง บึง บ่อ มากที่สุด รองลงมาก็คือ ลักษณะภูมิประเทศ พันธุ์ไม้ ชื่อบ้านเดิม ชื่อบุคคลและสิ่งอื่นๆ ตามลำดับ ส่วนชื่อหมู่บ้านที่มีการเปลี่ยนแปลงเกิดขึ้นมีถึงร้อยละ 43.38 และสาเหตุที่ทำให้ชื่อหมู่บ้านเปลี่ยนแปลงไปนั้น ส่วนใหญ่เกิดจากทางราชการกำหนดให้เปลี่ยนแปลง รองลงมาคือเปลี่ยนชื่อตามตำนานและนิทาน

นิขรา อัสววิบูลย์ (2533) ศึกษาเรื่อง “การเพิ่มคำ การสูญคำ และการเปลี่ยนแปลงความหมายของคำกริยา ในช่วง พ.ศ.2416 - 2525” โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการเปลี่ยนแปลงของคำกริยา ในด้านการเพิ่มคำ การสูญคำ และการเปลี่ยนแปลงความหมายของคำ โดยศึกษาจากหนังสืออักษรปริธานศัพท์ของหมอบรัดเล พ.ศ.2515 และพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.2525 ผลการวิจัยพบว่าคำกริยาจะมีการเปลี่ยนแปลงทางด้านกรเพิ่มคำมากที่สุด รองลงมาคือการสูญคำและการเปลี่ยนแปลงความหมายตามลำดับ ความหมายของคำกริยาจะเปลี่ยนแปลงในด้านของความหมายกว้างออกมากกว่าความหมายแคบเข้า โดยการเปลี่ยนแปลงส่วนใหญ่จะเกิดขึ้นกับคำพยางค์เดียว ในขณะที่คำสองพยางค์จะเปลี่ยนแปลงในลักษณะที่เกิดจากการสูญคำและเพิ่มคำ

โสมสุรางค์ ทองปลิว (2534) ศึกษาเรื่อง “ความหมายชื่อหมู่บ้านและตำบลในอำเภอเมือง จังหวัดเลย” โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาวิธีการตั้งชื่อ การเปลี่ยนชื่อ และสาเหตุการเปลี่ยนแปลงชื่อ ตลอดจนการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างชื่อหมู่บ้านและตำบลกับสภาพชีวิต สังคม และสิ่งแวดล้อม ผลการศึกษาพบว่าชื่อหมู่บ้านและตำบล 111 ชื่อสามารถจำแนกตามความหมายของชื่อได้ 7 ประเภท คือ ชื่อที่มีความหมายเดียว ชื่อที่พิจารณาความหมายจากการนำคำขยายมาไว้หน้าคำที่มีความหมายเป็นหลัก ชื่อที่พิจารณาความหมายจากชื่อคำแรกและคำถัดไปเป็นชื่อที่แสดงลักษณะภูมิประเทศ ชื่อที่มีคำขยายเป็นชื่อแรกที่แสดงถึงจำนวนและขนาด และชื่อที่มีกลุ่มคำแรกเป็นชื่อ พืชพรรณ ส่วนการเปลี่ยนแปลงชื่อและสาเหตุของการเปลี่ยนแปลงนั้นพบว่าชื่อหมู่บ้านที่เปลี่ยนชื่อตามความนิยมมีมากที่สุด รองลงมาคือเปลี่ยนแปลงตามที่มา เปลี่ยนแปลงตามลักษณะภูมิประเทศ และเปลี่ยนแปลงเนื่องจากเข้าใจผิด

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาวิเคราะห์ชื่อตำบลและหมู่บ้านในเขตอำเภอเมือง จังหวัดสมุทรปราการมีขั้นตอนการวิจัยดังนี้

การเลือกวิทยากร

วิทยากรในงานวิจัยนี้คือผู้ที่มีอายุ 40 ปีบริบูรณ์ขึ้นไป เป็นผู้ที่มีความรู้เกี่ยวกับประวัติความเป็นมาของหมู่บ้านนั้นๆ เป็นอย่างดี มีภูมิลำเนาหรืออาศัยอยู่ในหมู่บ้านแห่งนั้นมาไม่ต่ำกว่า 20 ปี จำนวนทั้งสิ้น 11 ท่าน สำหรับรายละเอียดของวิทยากรจำแนกตามเพศและกลุ่มอาชีพ แสดงไว้ในตารางที่ 1 ส่วนจำนวนวิทยากรจำแนกตามช่วงอายุแสดงไว้ในตารางที่ 2

ตารางที่ 1

จำนวนวิทยากรจำแนกตามเพศและกลุ่มอาชีพ

อาชีพ	เพศชาย		เพศหญิง		รวม	
	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน
1. รับจ้าง	60 %	3	16.67 %	1	36.37 %	4
2. แม่บ้าน	-	-	33.33 %	2	18.18 %	2
3. รับราชการ	-	-	33.33 %	2	18.18 %	2
4. ค้าขาย	40 %	2	16.67 %	1	27.27 %	3
รวม	100 %	5	100 %	6	100 %	11

ตารางที่ 2

จำนวนวิทยากรจำแนกตามช่วงอายุ

อาชีพ	อายุ 40-50 ปี		อายุ 50-60 ปี		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1. รับจ้าง	42.87	3	25 %	1	36.37 %	4
2. แม่บ้าน	14.28	1	25 %	1	18.18 %	2
3. รับราชการ	14.28	1	25 %	1	18.18 %	2
4. ค้าขาย	28.57	2	25 %	1	27.27 %	3
รวม	100 %	7	100 %	4	100 %	11

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัยมีดังนี้

1. แถบบันทึกเสียง แถบบันทึกเสียงใช้บันทึกเสียงของวิทยากรผู้ให้สัมภาษณ์โดย
แถบบันทึกเสียงดังกล่าวมีลักษณะเป็นแถบบันทึกที่ใช้บันทึกได้ 2 ด้าน ขนาด C.60 ยี่ห้อ
TDK

2. เครื่องเล่นเทปขนาดเล็ก AIWA รุ่น J202 MK V

3. แบบสอบถาม (Questionnaire) แบบสอบถามที่ใช้ในงานวิจัยนี้ แบ่งประเด็น
ของคำถามออกเป็น 3 ประเด็น ดังนี้

ก. ชื่อเดิมของหมู่บ้าน

ข. ชื่อปัจจุบันของหมู่บ้าน

ค. สาเหตุการเปลี่ยนแปลงของชื่อหมู่บ้าน

วิธีการเก็บข้อมูล

การเก็บข้อมูลจากวิทยากรในงานวิจัย แบ่งออกได้ 2 ขั้นตอน คือ

1. การเก็บข้อมูลเกี่ยวกับชื่อตำบลและหมู่บ้านที่ปรากฏในเขตอำเภอเมือง จังหวัดสมุทรปราการทั้งหมด ผู้วิจัยขอความอนุเคราะห์จากที่ว่าการอำเภอเมือง จังหวัดสมุทรปราการ
2. การเก็บข้อมูลเกี่ยวกับความเปลี่ยนแปลงของชื่อหมู่บ้านใช้วิธีการสัมภาษณ์จากวิทยากร ส่วนใหญ่ผู้วิจัยจะออกเก็บข้อมูลในวันอาทิตย์เพราะเป็นวันหยุด สามารถหาวิทยากรได้สะดวก

ระยะเวลาในการเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยเริ่มเก็บข้อมูลตั้งแต่วันที่ 28 พฤษภาคม 2543 ถึงวันที่ 30 กรกฎาคม 2543

ปัญหาที่พบในการเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บข้อมูลจากวิทยากร ผู้วิจัยได้ซักถามเกี่ยวกับสาเหตุการเปลี่ยนแปลงของชื่อหมู่บ้านอย่างละเอียด เนื่องจากต้องการได้ข้อมูลที่ชัดเจนเพื่อนำไปวิเคราะห์ วิทยากรบางท่านไม่สามารถให้ความร่วมมือได้ โดยส่วนใหญ่ให้เหตุผลว่าตนเองทราบข้อมูลไม่ละเอียดนักและไม่มีเวลามากพอ และมีวิทยากรบางท่านที่ได้นัดวันสัมภาษณ์ไว้แล้วแต่เมื่อถึงเวลานัด วิทยากรกลับไม่ว่างพอที่จะให้ข้อมูลได้ ทำให้ผู้วิจัยไม่สามารถเก็บข้อมูลได้ตามที่ตั้งใจไว้

ชั้นวิเคราะห์ข้อมูล

จำแนกการวิเคราะห์ข้อมูลออกเป็น 3 ขั้นตอน คือ

ขั้นตอนที่ 1

- 1.1 รวบรวมชื่อตำบลและหมู่บ้านในเขตอำเภอเมือง จังหวัดสมุทรปราการ จากที่ว่าการอำเภอเมือง จังหวัดสมุทรปราการ
- 1.2 นำชื่อตำบลและหมู่บ้านมาวิเคราะห์ลักษณะการตั้งหน่วยภาษา

ขั้นตอนที่ 2

- 2.1 รวบรวมข้อมูลการเปลี่ยนแปลงของชื่อตำบลและหมู่บ้านในเขตอำเภอเมือง จังหวัดสมุทรปราการ จากคำบอกเล่าของวิทยากร
- 2.2 วิเคราะห์สาเหตุและจัดหมวดหมู่การเปลี่ยนแปลงของชื่อตำบลและหมู่บ้าน

ขั้นตอนที่ 3

เสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลในรูปตารางและการบรรยาย

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้อัตราส่วนร้อยละ (percentage)

บทที่ 4

ผลการวิจัย

จากข้อมูลทั้งหมดคปรากฏผลการศึกษาในหัวข้อต่างๆ ดังนี้

4.1 วิเคราะห์ลักษณะการสร้างหน่วยภาษาที่ใช้ในการตั้งชื่อตำบลและหมู่บ้านในเขตอำเภอเมือง จังหวัดสมุทรปราการ

4.2 วิเคราะห์การเปลี่ยนแปลงของชื่อตำบลและหมู่บ้านในเขตอำเภอเมือง จังหวัดสมุทรปราการ

4.1 วิเคราะห์ลักษณะการสร้างหน่วยภาษาที่ใช้ในการตั้งชื่อตำบลและหมู่บ้านในเขตอำเภอเมือง จังหวัดสมุทรปราการ

การวิเคราะห์ลักษณะการสร้างหน่วยภาษาที่ใช้ในการตั้งชื่อตำบลและหมู่บ้านสามารถจำแนกได้ดังนี้

4.1.1 วิเคราะห์ตามจำนวนพยางค์ที่ปรากฏ

4.1.2 วิเคราะห์ตามลักษณะการประกอบคำ

4.1.3 วิเคราะห์ความสัมพันธ์ของคำที่ปรากฏร่วมกัน

4.1.1.1 วิเคราะห์ตามจำนวนพยางค์ที่ปรากฏ

ในการศึกษาครั้งนี้ พบว่าชื่อตำบลและชื่อหมู่บ้านซึ่งมีจำนวนพยางค์ตั้งแต่ 1 พยางค์ถึง 6 พยางค์ ดังต่อไปนี้

4.1.1.1.1 ชื่อตำบลและหมู่บ้านที่มีจำนวนพยางค์เพียงพยางค์เดียว มีจำนวน

4.1.1.1 ชื่อตำบลและหมู่บ้านที่มีจำนวนพยางค์เพียงพยางค์เดียว มีจำนวน

2 ชื่อ ได้แก่ หนาม ไหม

4.1.1.2 ชื่อตำบลและหมู่บ้านที่มีจำนวนพยางค์ 2 พยางค์ มีจำนวน 45 ชื่อ ได้แก่

จะเข้ ตำหรู¹ ตะกาด มังกร นารายณ์ ลิขิต แบริง ลำโรง² เชนโย ยั้งยืน บางปู
บางโปร่ง³บางเมือง เสาธง ตาเจี้ย ตากก ปลาขคลอง คลองนา คั้งจาก บางหมู สามแพรก
ผาสูก คลองสาม หัวป่า ขายจิว คลองสี่ วัดค่าน ปันแก้ว วังปลา บางด้วน⁴ คลองหลวง
คลองเล็ก คลองอ้อม คลองใหม่⁵ คลองขวาง บางปิ้ง⁶ อยู่สุข ลัดชัย พร้อมมิตร

4.1.1.3 ชื่อตำบลและหมู่บ้านที่มีจำนวนพยางค์ 3 พยางค์ มีจำนวน 41 ชื่อ ได้แก่

แพรกษา ทิพวัล⁷ จะเข้ เทพารักษ์⁸ หัวลำภู ค่านลำโรง อุดมเดช มิตรไมตรี อุดมพร
ทหารเรือ สุขกร ลำโรงเหนือ พรสว่าง⁹ มหาวงศ์¹⁰ มหาภาพ ศรีเจริญ คลองกระทู้
คลองบางปู วัดบางโปร่ง บางโปร่งกลาง แพรกจอมทอง คลองเสือเปีย แผ่นดินทอง
ชอยนงแก้ว คลองเล้าหมู บางปูใหม่¹¹ ท้ายบ้านใหม่ บางเมืองใหม่ บางเมฆขาว
นาแม่ขาว ศรีบุญเรือง บางนาเกรง คลองหม้อแตก กลุ่มพอกหนัง คลองแสนสุข
ใหม่วังปลา

¹ หมู่ที่ 4 และ 6 ตำบลบางปูใหม่

² หมู่ที่ 2 และ 6 ตำบลลำโรงเหนือ

³ ตำบลบางโปร่งและหมู่บ้านบางโปร่ง

⁴ ตำบลบางด้วนและหมู่บ้านบางด้วน

⁵ หมู่ที่ 3 ตำบลบางปูและหมู่ที่ 4 ตำบลแพรกษาใหม่

⁶ หมู่ที่ 5 และ 6 ตำบลบางเมือง

⁷ หมู่ที่ 4 ตำบลเทพารักษ์และหมู่ที่ 5 ตำบลบางเมืองใหม่

⁸ ตำบลเทพารักษ์และหมู่บ้านเทพารักษ์

⁹ หมู่ที่ 1 และ 7 ตำบลลำโรงเหนือ

¹⁰ หมู่ที่ 3 ตำบลบางเมืองและหมู่ที่ 6 ตำบลบางเมืองใหม่

¹¹ ตำบลบางปูใหม่และหมู่บ้านบางปูใหม่

4.1.1.4 ชื่อตำบลและหมู่บ้านที่มีจำนวนพยางค์ 4 พยางค์ มีจำนวน 10 ชื่อ ได้แก่
 อิตาเลียนไทย หาดอมรา ตลาดสำโรง สุขประชากร แพรกษาใหม่ พุทธรักษา พัฒนา
 สุข ปู่เจ้าสำโรง บุญทวีสุข คลองสมประสงค์

4.1.1.5 ชื่อตำบลและหมู่บ้านที่มีจำนวนพยางค์ 5 พยางค์ มีจำนวน 1 ชื่อ ได้แก่
 ศูนย์สารทูล

4.1.1.6 ชื่อตำบลและหมู่บ้านที่มีจำนวนพยางค์ 6 พยางค์ มีจำนวน 2 ชื่อ ได้แก่
 ทหารเรือเทพารักษ์ บางปูใหม่นคร 1

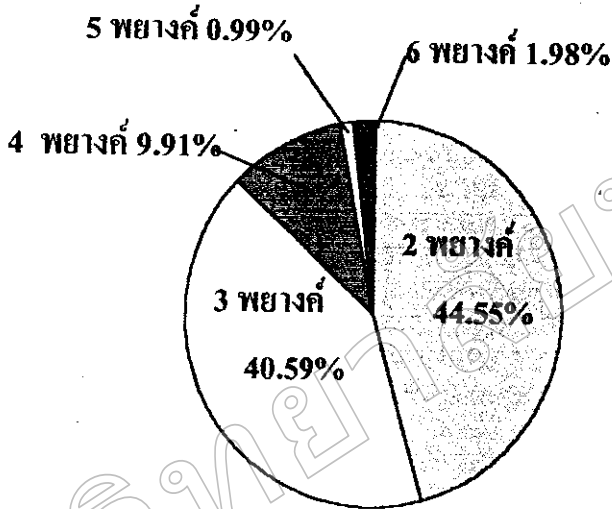
ตารางที่ 3

แสดงจำนวนพยางค์ในการประกอบคำที่ใช้ตั้งชื่อตำบลและหมู่บ้าน

จำนวนพยางค์	ร้อยละ	จำนวน
1	1.98 %	2
2	44.55 %	45
3	40.59 %	41
4	9.91 %	10
5	0.99 %	1
6	1.98 %	2
รวม	100 %	101

ภาพที่ 1

แสดงการเปรียบเทียบจำนวนพยางค์ในการประกอบคำที่ใช้ตั้งชื่อตำบลและหมู่บ้าน



จากการพิจารณาจำนวนพยางค์ในการประกอบคำที่ใช้ตั้งชื่อตำบลและหมู่บ้านในเขตอำเภอเมือง จังหวัดสมุทรปราการ พบว่า ชื่อตำบลและหมู่บ้านที่ประกอบด้วยจำนวนพยางค์ 2 พยางค์ปรากฏเป็นจำนวนมากที่สุด รองลงมาคือชื่อตำบลและหมู่บ้านที่ประกอบด้วยจำนวนพยางค์ 3 พยางค์ และ 4 พยางค์ ส่วนชื่อตำบลและหมู่บ้านที่ประกอบด้วยจำนวนพยางค์เพียงพยางค์เดียว 5 พยางค์ และ 6 พยางค์นั้นปรากฏน้อยมาก

1.2 วิเคราะห์ตามลักษณะของการประกอบคำ

ในการศึกษาครั้งนี้ พบว่าชื่อตำบลและหมู่บ้านในเขตอำเภอเมือง จังหวัดสมุทรปราการมีลักษณะการประกอบคำดังต่อไปนี้

4.1.2.1 ชื่อคำบาลและหมู่บ้านที่ประกอบขึ้นด้วยคำเพียงคำเดียว จำนวน 20 ชื่อ จำแนกตามชนิดของคำได้ดังนี้

ก. คำนาม มีจำนวน 18 ชื่อ ได้แก่ หนาม จะเข้ ตำหรู¹ ตะกาด มังกร นารายณ์ ลิขิต แบริง สำโรง² เชนโย ทิพวัล³ จระเข้ สุนทรสารทูล แพรกษา ผาสุข

ข. คำกริยา มีจำนวน 1 ชื่อ คือ ยั้งยี่น

ค. คำวิเศษณ์ มีจำนวน 1 ชื่อ คือ ใหม่

4.1.2.2 ชื่อคำบาลและหมู่บ้านที่ประกอบขึ้นด้วยคำ 2 คำ มีจำนวน 56 ชื่อ จำแนกตามชนิดของคำที่มาประกอบกันได้ดังนี้

ก. คำนาม + คำนาม มีจำนวน 33 ชื่อ ได้แก่

บางปู (บาง + ปู)

บางโปรง⁴ (บาง + โปรง)

บางเมือง (บาง + เมือง)

เสาธง (เสา + ธง)

ตาเจีย (ตา + เจีย)

ตากก (ตา + กก)

ปลายคลอง (ปลาย + คลอง)

¹ หมู่ที่ 4 และ 6 ตำบลบางปูใหม่

² หมู่ที่ 2 และ 6 ตำบลสำโรงเหนือ

³ หมู่ที่ 4 ตำบลเทพารักษ์และหมู่ที่ 5 ตำบลบางเมืองใหม่

⁴ ตำบลบางโปรงและหมู่บ้านบางโปรง

คลองนา (คลอง + นา)
 คุ้งจาก (คุ้ง + จาก)
 บางหมู (บาง + หมู)
 สามแพรก (สาม + แพรก)
 คลองสาม (คลอง + สาม)
 หัวป่า (หัว + ป่า)
 คลองสี่ (คลอง + สี่)
 วัดค่าน (วัด + ค่าน)
 ปิ่นแก้ว (ปิ่น + แก้ว)
 วังปลา (วัง + ปลา)
 ยายจิว (ยาย + จิว)
 เทพารักษ์¹ (เทพ + อารักษ์)
 หัวลำภู (หัว + ลำภู)
 ค่านสำโรง (ค่าน + สำโรง)
 อุดมเดช (อุดม + เดช)
 มิตรไมตรี (มิตร + ไมตรี)
 อุดมพร (อุดม + พร)
 ทหารเรือ (ทหาร + เรือ)
 สุขกร (สุข + กร)
 หาดอมรา (หาด + อมรา)
 ตลาดสำโรง (ตลาด + สำโรง)
 สุขประชากร (สุข + ประชากร)
 อิตาเลียนไทย (อิตาเลียน + ไทย)
 คลองกระท่อม (คลอง + กระท่อม)

¹ คำบลดเทพารักษ์และหมู่บ้านเทพารักษ์

ข. คำนาม + คำวิเศษณ์ มีจำนวน 11 ชื่อ ได้แก่

บางค้วน¹ (บาง + ค้วน)

คลองใหม่² (คลอง + ใหม่)

คลองเล็ก (คลอง + เล็ก)

คลองอ้อม (คลอง + อ้อม)

คลองหลวง (คลอง + หลวง)

ตำโรงเหนือ (ตำโรง + เหนือ)

พรสว่าง³ (พร + สว่าง)

แพรกษาใหม่ (แพรกษา + ใหม่)

ค. คำนาม + คำกริยา มีจำนวน 5 ชื่อ ได้แก่

คลองขวาง (คลอง + ขวาง)

บางปิ้ง⁴ (บาง + ปิ้ง)

ศรีเจริญ (ศรี + เจริญ)

พุทธรักษา (พุทธ + รักษา)

ง. คำกริยา + คำนาม มีจำนวน 3 ชื่อ ได้แก่

อยู่สุข (อยู่ + สุข)

ลัดชั้ย (ลัด + ชั้ย)

พัฒนาสุข (พัฒนา + สุข)

¹ ตำบลบางค้วนและหมู่บ้านบางค้วน

² หมู่ที่ 3 ตำบลบางปูและหมู่ที่ 4 ตำบลแพรกษาใหม่

³ หมู่ที่ 1 และ 7 ตำบลตำโรงเหนือ

⁴ หมู่ที่ 5 และ 6 ตำบลบางเมือง

จ. คำวิเศษณ์ + คำนาม มีจำนวน 4 ชื่อ ได้แก่

พร้อมมิตร (พร้อม + มิตร)

มหาวงศ์¹ (มหา + วงศ์)

มหากาฬ (มหา + กาฬ)

4.1.2.3 ชื่อตำบลและหมู่บ้านที่ประกอบขึ้นด้วยคำ 3 คำ มีจำนวน 23 ชื่อ จำแนกตามชนิดของคำที่มาประกอบกันได้ดังนี้

ก. คำนาม + คำนาม + คำนาม มีจำนวน 9 ชื่อ ได้แก่

คลองบางปู (คลอง + บาง + ปู)

วัดบางโปรง (วัด + บาง + โปรง)

บางโปรงกลาง (บาง + โปรง + กลาง)

แพรกจอมทอง (แพรก + จอม + ทอง)

คลองเสื่อเปีย (คลอง + เสื่อ + เปีย)

แผ่นดินทอง (แผ่นดิน + ดิน + ทอง)

คลองเล้าหมู (คลอง + เล้า + หมู)

ปู่เจ้าตำโรง (ปู่ + เจ้า + ตำโรง)

ชอยนกแก้ว (ชอย + นก + แก้ว)

ข. คำนาม + คำนาม + คำวิเศษณ์ มีจำนวน 7 ชื่อ ได้แก่

บางปูใหม่² (บาง + ปู + ใหม่)

บางเมืองใหม่ (บาง + เมือง + ใหม่)

บางเมฆขาว (บาง + เมฆ + ขาว)

นาแม่ขาว (นา + แม่ + ขาว)

¹ หมู่ที่ 3 ตำบลบางเมือง และหมู่ที่ 6 ตำบลบางเมืองใหม่

² ตำบลบางปูใหม่และหมู่บ้านบางปูใหม่

ศรีบุญเรือง (ศรี + บุญ + เรือง)

ท้ายบ้านใหม่ (ท้าย + บ้าน + ใหม่)

ค. คำนาม + คำนาม + คำกริยา มีจำนวน 2 ชื่อ ได้แก่

บางนาเกรง (บาง + นา + เกรง)

คลองหม้อแตก (คลอง + หม้อ + แตก)

ง. คำนาม + คำกริยา + คำนาม มีจำนวน 2 ชื่อ ได้แก่

กลุ่มฟอกหนัง (กลุ่ม + ฟอก + หนัง)

บุญทิวสุข (บุญ + ทิว + สุข)

จ. คำนาม + คำวิเศษณ์ + คำนาม มีจำนวน 1 ชื่อ ได้แก่

คลองแสนสุข (คลอง + แสน + สุข)

ฉ. คำวิเศษณ์ + คำนาม + คำนาม มีจำนวน 1 ชื่อ ได้แก่

ใหม่วังปลา (ใหม่ + วัง + ปลา)

ช. คำนาม + คำวิเศษณ์ + คำกริยา มีจำนวน 1 ชื่อ ได้แก่

คลองสมประสงค์ (คลอง + สม + ประสงค์)

4.1.2.4 ชื่อตำบลและหมู่บ้านที่ประกอบขึ้นด้วยคำ 4 คำ มีเพียงชื่อเดียว โดยมี

ลักษณะการประกอบคำดังนี้ คำนาม + คำนาม + คำนาม + คำนาม ได้แก่

ทหารเรือเทพารักษ์ (ทหาร + เรือ + เทพ + อารักษ์)

4.1.2.5 ชื่อตำบลและหมู่บ้านที่ประกอบขึ้นด้วยคำ 5 คำ มีเพียงชื่อเดียว มีลักษณะ

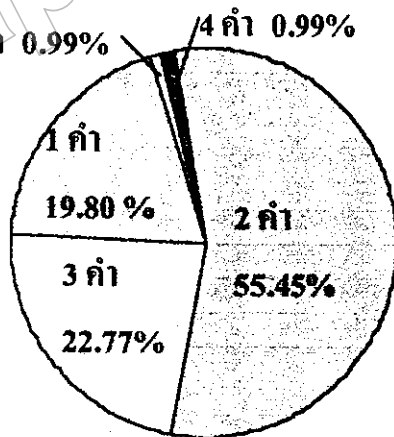
การประกอบคำดังนี้ คำนาม + คำนาม + คำวิเศษณ์ + คำนาม + คำนาม ได้แก่

บางปูใหม่นคร 1 (บาง + ปู + ใหม่ + นคร + 1)

ตาราง 4
แสดงจำนวนคำที่ใช้ตั้งชื่อตำบลและหมู่บ้าน

จำนวนคำ	ร้อยละ	จำนวน
1	19.80 %	20
2	55.45 %	56
3	22.77 %	23
4	0.99 %	1
5	0.99 %	1
รวม	100 %	101

ภาพที่ 2
แสดงการเปรียบเทียบจำนวนคำที่ใช้ตั้งชื่อตำบลและหมู่บ้าน



จากการพิจารณาลักษณะการประกอบคำที่ใช้ตั้งชื่อตำบลและหมู่บ้านในเขตอำเภอเมือง จังหวัดสมุทรปราการ พบว่า ชื่อตำบลและหมู่บ้านที่ประกอบขึ้นด้วยคำจำนวน 2 คำ ปรากฏมากที่สุด รองลงมาคือชื่อตำบลและหมู่บ้านที่ประกอบขึ้นด้วยคำจำนวน 3 คำ และประกอบขึ้นด้วยคำเพียงคำเดียวตามลำดับ ส่วนชื่อตำบลและหมู่บ้านที่ประกอบด้วยคำจำนวน 4 คำ และ 5 คำ ปรากฏน้อยมาก

4.1.3 วิเคราะห์ความสัมพันธ์ของคำที่ปรากฏร่วมกัน

การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของคำที่มาปรากฏร่วมกันซึ่งวิเคราะห์โดยพิจารณาจากหน้าที่และความหมายของคำ สามารถจัดประเภทของความสัมพันธ์ได้ ดังนี้

4.1.3.1 ชื่อตำบลและหมู่บ้านที่ประกอบด้วยคำ 2 คำ มีจำนวน 56 ชื่อ แยกการประกอบคำได้เป็น 5 แบบ ดังนี้

ก. คำนาม + คำนาม มีจำนวน 33 ชื่อ

คำนามทั้งสองคำนี้แสดงความสัมพันธ์ทางไวยากรณ์ในลักษณะที่คำนามตัวแรกทำหน้าที่เป็นคำหลัก ส่วนคำนามตัวหลังจะทำหน้าที่เป็นคำขยาย เมื่อพิจารณาหน้าที่และความหมายของคำ สามารถจัดประเภทของความสัมพันธ์ได้เป็น 10 กลุ่ม คือ

ก.1 คำนามตัวแรกบอกอาการของคำนามตัวหลัง ได้แก่

สุขกร สุขประชากร

ก.2 คำนามตัวแรกบอกส่วนของคำนามตัวหลัง ได้แก่ หัวป่า

ปลายคลอง

ก.3 คำนามตัวแรกบอกจำนวนของคำนามตัวหลัง ได้แก่

สามแพรก อุดมเดช อุดมพร

ก.4 คำนามตัวหลังบอกอาการของคำนามตัวแรก ได้แก่

มิตรไมตรี

ก.5 คำนามตัวหลังบอกกิริยาอาการของคำนามตัวแรก ได้แก่

เทพารักษ์¹

ก.6 คำนามตัวหลังบอกรูปลักษณะของคำนามตัวแรก ได้แก่

บางโปรง² บางเมือง

ก.7 คำนามตัวหลังบอกลักษณะของคำนามตัวแรก ได้แก่

ปิ่นแก้ว

ก.8 คำนามตัวหลังบอกลำดับของคำนามตัวแรก ได้แก่

คลองสาม คลองสี่

ก.9 คำนามตัวหลังบอกสิ่งที่อยู่คู่กับคำนามตัวแรก ได้แก่ เสาธง วัง

ปลา บางปู คลองนา กึ่งจาก บางหญ้า วัดदान

ก.10 คำนามตัวหลังบอกชนิดของคำนามตัวแรก ได้แก่

ทหารเรือ

นอกจากนี้ยังมีชื่อตำบลและหมู่บ้านที่ประกอบขึ้นด้วยคำนาม + คำนาม ซึ่งมีความสัมพันธ์ในลักษณะที่คำนามคำหนึ่งเป็นวิสามานยนาม (ชื่อเฉพาะ) ได้แก่ ชายจิว หัวลำภู คาเจีย ตากก อิตาเลียนไทย หาดอมรา ตลาดสำโรง ด่านสำโรง

ข. คำนาม + คำวิเศษณ์ มีจำนวน 11 ชื่อ

ชื่อตำบลและหมู่บ้านที่ประกอบด้วยคำนามและคำวิเศษณ์นั้น คำวิเศษณ์จะทำหน้าที่ขยายคำนาม โดยจะบอกเกี่ยวกับสิ่งต่อไปนี้

ข.1 บอกสภาพของคำนาม ได้แก่ คลองใหม่³

ข.2 บอกรูปร่างของคำนาม ได้แก่ บางค้วน⁴

¹ ตำบลเทพารักษ์และหมู่บ้านเทพารักษ์

² ตำบลบางโปรงและหมู่บ้านบางโปรง

³ หมู่ที่ 3 ตำบลบางปูและหมู่ที่ 4 ตำบลแพรกษาใหม่

⁴ ตำบลบางค้วนและหมู่บ้านบางค้วน

ข.3 บอกลักษณะของคำนาม ได้แก่ คลองอ้อม พรสวรรค์¹

ข.4 บอกชนิดของคำนาม ได้แก่ คลองหลวง

ข.5 บอกที่ตั้งของคำนาม ได้แก่ ตำโงเหนือ

ค. คำนาม + คำกริยา มีจำนวน 6 ชื่อ

ชื่อคำบาลและหมู่บ้านที่ประกอบด้วยคำนามและคำกริยานั้นความ

สัมพันธ์ระหว่างคำนามและคำกริยาจะเกิดขึ้นใน 2 รูปแบบ คือ คำกริยาอาจทำหน้าที่ขยาย

คำนามหรือคำนามอาจทำหน้าที่ขยายคำกริยา เมื่อพิจารณาหน้าที่และความหมายของคำ

สามารถจำแนกประเภทของความสัมพันธ์ได้เป็น 3 กลุ่ม ดังนี้

ค.1 คำกริยาบอกอาการของคำนาม ได้แก่ บางบั้ง² คลองกระทม

พุทธรักษา

ค.2 คำกริยาบอกลักษณะของคำนาม ได้แก่ คลองขวาง

ค.3 คำนามบอกความมุ่งหมายของคำกริยา ได้แก่ ศรีเจริญ

ง. คำวิเศษณ์ + คำนาม มีจำนวน 4 ชื่อ

ชื่อคำบาลและหมู่บ้านที่ประกอบด้วยคำวิเศษณ์และคำนามนั้น คำ

วิเศษณ์จะทำหน้าที่ขยายคำนาม โดยจะบอกเกี่ยวกับสิ่งต่อไปนี้

ง.1 บอกขนาดของคำนาม ได้แก่ มหาวงศ์ มหาภาพ

ง.2 บอกอาการของคำนาม ได้แก่ พร้อมมิตร

¹ หมู่ที่ 1 และ 7 ตำบลตำโงเหนือ

² หมู่ที่ 5 และ 6 ตำบลบางเมือง

³ หมู่ที่ 3 ตำบลบางเมือง และหมู่ที่ 6 ตำบลบางเมืองใหม่

จ. คำกริยา + คำนาม มีจำนวน 3 ชื่อ

ชื่อคำบาลและหมู่บ้านที่ประกอบด้วยคำกริยาและคำนามนั้น คำนามจะทำหน้าที่ขยายคำกริยา เมื่อพิจารณาหน้าที่และความหมายของคำพบว่าคำนามจะบอกความมุ่งของคำกริยา ได้แก่ อยู่สุข พัฒนาสุข ลัดช้อย

4.1.3.2 ชื่อคำบาลและหมู่บ้านที่ประกอบด้วยคำ 3 คำ มีจำนวน 23 ชื่อ แยกการประกอบคำได้เป็น 6 แบบ ดังนี้

ก. คำนาม + คำนาม + คำนาม

ข. คำนาม + คำนาม + คำวิเศษณ์

ค. คำนาม + คำนาม + คำกริยา

ง. คำนาม + คำวิเศษณ์ + คำนาม

จ. คำนาม + คำกริยา + คำนาม

ฉ. คำวิเศษณ์ + คำนาม + คำนาม

จากลักษณะการจำแนกลักษณะการประกอบคำดังกล่าวพบว่าคำแรกซึ่งเป็นคำนาม และคำวิเศษณ์จะถูกขยายด้วยคำที่ตามมาซึ่งอาจเป็นคำนาม คำวิเศษณ์หรือคำกริยา ดังนี้

ก. คำที่ 3 (คำวิเศษณ์ คำกริยา คำนาม) ขยายคำที่ 1 และ 2 (คำนาม) โดยเป็นไปในลักษณะดังต่อไปนี้

ก.1 บอกสภาพ ได้แก่ บางปูใหม่¹ ท้ายบ้านใหม่

บางเมืองใหม่

ก.2 บอกสี ได้แก่ นาแม่ขาว บางเมฆขาว แผ่นดินทอง

แพรกจอมทอง

¹ คำบาลบางปูใหม่และหมู่บ้านบางปูใหม่

ก.3 บอกอาการ ได้แก่ คลองหม้อแตก บางนาเกรง

ก.4 บอกที่ตั้ง ได้แก่ บางโพรงกลาง

ก.5 บอกลักษณะ ได้แก่ วัดบางโพรง

ก.6 บอกสิ่งทีพบอยู่คู่กัน ได้แก่ คลองบางปู คลองเจ้าหนุม

ปู่เจ้าสำโรง

ข. คำที่ 2 และ 3 (คำนาม , คำกริยา) ขยายคำที่ 1 (คำนาม) โดยบอกความ
มุ่งหมายของคำนาม ได้แก่ คลองสมประสงค์

ค. คำที่ 1 (คำนาม , คำวิเศษณ์) ขยายคำที่ 2 และ 3 (คำกริยา , คำนาม , คำ
วิเศษณ์) โดยเป็นไปในลักษณะดังต่อไปนี้

ค.1 บอกอาการ ได้แก่ ศรีบุญเรือง

ค.2 บอกสถานที่ ได้แก่ ชอยนกกแก้ว

ค.3 บอกรูปลักษณะได้แก่ กลุ่มฟอกหนัง

ค.4 บอกสภาพได้แก่ ใหม่วังปลา

ค.5 บอกสิ่งที่อยู่คู่กัน ได้แก่ คลองเสื่อเปีย

ง. คำที่ 2 (คำกริยา , คำวิเศษณ์) ขยายคำที่ 1 และ 3 (คำนาม) โดยบอก
จำนวนของคำนาม ได้แก่ บุญทวิสุข คลองแสนสุข

4.1.3.3 ชื่อตำบลและหมู่บ้านที่ประกอบด้วยคำ 4 คำ มีจำนวน 1 ชื่อ มีการ
ระกอบคำแบบ คำนาม + คำนาม + คำนาม + คำนาม จะเห็นว่าคำที่ 2 (คำนาม) จะทำ
หน้าที่ขยายคำที่ 1 (คำนาม) โดยบอกชนิด ส่วนคำที่ 4 (คำนาม) จะทำหน้าที่ขยายคำที่ 3
คำนาม) โดยบอกอาการ ได้แก่ ทหารเรือเทพารักษ์

4.1.3.4 ชื่อตำบลและหมู่บ้านที่ประกอบด้วยคำ 5 คำ มีจำนวน 1 ชื่อ มีการประกอบคำแบบ คำนาม + คำนาม + คำวิเศษณ์ + คำนาม จะเห็นว่า คำที่ 3 (คำวิเศษณ์จะทำหน้าที่ขยายคำที่ 1 และ 2 (คำนาม) โดยบอกสภาพ ส่วนคำที่ 5 (คำนาม) จะทำหน้าที่ขยายคำที่ 4 (คำนาม) โดยบอกลำดับ ได้แก่ บางปูใหม่นคร 1

จากการพิจารณาความสัมพันธ์ของคำพบว่า ชนิดของคำที่นำมาใช้ตั้งชื่อตำบลและหมู่บ้านในเขตอำเภอเมือง จังหวัดสมุทรปราการ มีอยู่ 3 ชนิด คือ คำนาม คำกริยา และคำวิเศษณ์ ซึ่งคำที่ใช้ตั้งชื่อตำบลและหมู่บ้านจะพบว่าเป็นคำนามมากที่สุด โดยส่วนใหญ่เป็นคำนามประเภทสามาสนาม โดยชื่อตำบลและหมู่บ้านที่ขึ้นต้นด้วยคำนามนั้น คำที่ตามหลังคำนามดังกล่าวจะเป็นคำที่มาขยายคำนามตัวหน้า

4.2 การวิเคราะห์การเปลี่ยนแปลงของชื่อตำบลและหมู่บ้านในเขตอำเภอเมือง จังหวัดสมุทรปราการ

ลักษณะการเปลี่ยนแปลงทางภาษาของชื่อตำบลและหมู่บ้านในอำเภอเมือง จังหวัดสมุทรปราการ มีจำนวน 16 ชื่อ คิดเป็นร้อยละ 15.84 สามารถจำแนกได้ ประการ คือ

4.2.1 การเปลี่ยนแปลงที่เกิดจากการเพิ่มคำและการสูญคำ

4.2.2 การเปลี่ยนแปลงที่เนื่องจากเหตุการณ์และความเชื่อ

4.2.3 การเปลี่ยนแปลงจากชื่อเดิมไปใช้ชื่อตามที่ราชการกำหนด

2.1 การเปลี่ยนแปลงที่เกิดจากการเพิ่มคำและการสูญคำ

ชื่อหมู่บ้านที่มีการเปลี่ยนแปลงที่เกิดจากการเพิ่มคำและการสูญคำมีจำนวน 5 ชื่อ คิดเป็นร้อยละ 31.25 ดังนี้

1. ชื่อเดิม บางโปรงโรงจักร

ชื่อปัจจุบัน บางโปรง

วิเคราะห์ลักษณะการเปลี่ยนแปลง เกิดการสูญค่า 2 พยางค์หลัง คือคำว่า
“โรงจักร”

2. ชื่อเดิม ปลาชดลองบางโปรง

ชื่อปัจจุบัน ปลาชดลอง

วิเคราะห์ลักษณะการเปลี่ยนแปลง เกิดการสูญค่า 2 พยางค์หลัง คือคำว่า
“บางโปรง”

3. ชื่อเดิม ปลาชดลองมหาวงศ์

ชื่อปัจจุบัน มหาวงศ์

วิเคราะห์ลักษณะการเปลี่ยนแปลง เกิดการสูญค่า 2 พยางค์หน้า คือคำว่า
“ปลาชดลอง”

4. ชื่อเดิม สิ้นสำโรง

ชื่อปัจจุบัน สำโรง

วิเคราะห์ลักษณะการเปลี่ยนแปลง เกิดการสูญค่า 1 พยางค์หน้า คือคำว่า
“สิ้น”

5. ชื่อเดิม บางโปรง

ชื่อปัจจุบัน บางโปรงกลาง

วิเคราะห์ลักษณะการเปลี่ยนแปลง เกิดการเพิ่มค่า 1 พยางค์หลัง คือคำว่า
“กลาง”

จากการศึกษาพบว่า ชื่อหมู่บ้านในเขตอำเภอเมือง จังหวัดสมุทรปราการ เกิดการเปลี่ยนแปลงทั้งในด้านการเพิ่มคำและสูญเสีย โดยการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นจะพบเฉพาะในชื่อหมู่บ้านที่มีหน่วยภาษาคั้งแต่ 2 พยางค์ ขึ้นไปเท่านั้น ชื่อหมู่บ้านที่มีการเปลี่ยนแปลงพบว่า เป็นการเปลี่ยนแปลงอันเกิดจากการสูญคำมากกว่าการเพิ่มคำ โดยการสูญคำพบทั้งส่วนหน้าและส่วนหลังของพยางค์ ในขณะที่การเพิ่มคำจะพบที่ส่วนหลังของพยางค์เท่านั้น

จากการที่ผู้วิจัยได้ศึกษาการเปลี่ยนแปลงของชื่อหมู่บ้านข้างต้น พบว่ามีข้อที่น่าสังเกตคือ ชื่อหมู่บ้านบางชื่อมีลักษณะการเปลี่ยนแปลงที่สอดคล้องกัน ได้แก่ หมู่บ้านบางโปรงโรงจักร หมู่บ้านปลายคลองบางโปรง และหมู่บ้านบางโปรง หมู่บ้านดังกล่าวอยู่ในเขตตำบลเดียวกันและมีคำว่า “บางโปรง” ปรากฏอยู่ในชื่อหมู่บ้านเหมือนกัน ต่อมาเมื่อมีการเปลี่ยนแปลงชื่อหมู่บ้านดังกล่าว กล่าวคือ หมู่บ้านบางโปรงโรงจักรได้เปลี่ยนชื่อเป็นหมู่บ้านบางโปรง หมู่บ้านปลายคลองบางโปรงเปลี่ยนชื่อมาเป็นหมู่บ้านปลายคลอง และหมู่บ้านบางโปรงเปลี่ยนชื่อมาเป็นหมู่บ้านบางโปรงกลาง สังเกตได้ว่าชื่อหมู่บ้านดังกล่าวเมื่อเปลี่ยนแปลงชื่อใหม่แล้ว ทำให้มองเห็นถึงตำแหน่งที่ตั้งของหมู่บ้านได้ชัดเจนขึ้น

ผู้วิจัยมีความเห็นว่าสาเหตุของการเปลี่ยนแปลงชื่อหมู่บ้านอาจไม่ได้เกิดจากการสูญคำและการเพิ่มคำอันเนื่องมาจากการใช้ชื่อดังกล่าวมาเป็นระยะเวลาอันยาวนานเพียงประเด็นเดียว แต่อาจเกิดจากความเห็นชอบของคนในท้องถิ่นที่ต้องการเปลี่ยนชื่อหมู่บ้านหรือเพื่อความสะดวกในการเรียกชื่อหมู่บ้าน เพราะชื่อหมู่บ้านบางชื่อเมื่อเปลี่ยนแปลงไปจำนวนพยางค์ก็จะลดลงด้วย

4.2.2 การเปลี่ยนแปลงที่เนื่องจากเหตุการณ์และความเชื่อ

4.2.2.1 ชื่อหมู่บ้านที่มีการเปลี่ยนแปลงเนื่องจากเหตุการณ์ เป็นลักษณะของการเปลี่ยนแปลงที่เกิดจากเหตุการณ์ที่มีผลกระทบต่อคนในท้องถิ่น ส่งผลให้ชื่อหมู่บ้านเกิดการเปลี่ยนแปลงตามไปด้วย ชื่อหมู่บ้านที่มีการเปลี่ยนแปลงด้วยเหตุผลดังกล่าวมีจำนวน 3 ชื่อ คิดเป็นร้อยละ 18.75 ดังนี้

หมู่บ้านจระเข้

ชื่อเดิม : หมู่บ้านหัวสาแถ

ชื่อปัจจุบัน : หมู่บ้านจระเข้

วิทยากร : นางรุ่งอักษร มณีวงศ์ อายุ 60 ปี อาชีพรับราชการ

หมู่บ้านจระเข้ เดิมมีชื่อว่าหมู่บ้านหัวสาแถ ต่อมาเมื่อปี พ.ศ.2510 ได้เกิดน้ำท่วมและมีข่าวลือว่าจระเข้หลุดออกมา ชาวบ้านหวาดกลัวกันมาก และต่างพูดถึงกันแต่เหตุการณ์นี้ ทำให้ชาวบ้านในละแวกหมู่บ้านใกล้เคียงได้รับรู้เรื่องราวข่าวลือนี้และพากันเรียกหมู่บ้านหัวสาแถว่าหมู่บ้านจระเข้ ในขณะเดียวกัน ชาวบ้านในหมู่บ้าน หัวสาแถก็เรียกชื่อหมู่บ้านตนเองว่าหมู่บ้านจระเข้ตามที่ชาวบ้านหมู่บ้านอื่นเรียก และถึงแม้ว่าจะลดลงแล้ว แต่ชาวบ้านในหมู่บ้านหัวสาแถก็ยังเรียกชื่อหมู่บ้านตนเองว่าหมู่บ้านจระเข้เช่นเดิม

หมู่บ้านทิพวัล (ตำบลบางเมืองใหม่)

ชื่อเดิม : หมู่บ้านรักมิตร

ชื่อปัจจุบัน : หมู่บ้านทิพวัล

วิทยากร : นางสกุลดารา สีดาฟอง อายุ 45 ปี อาชีพค้าขาย

หมู่บ้านทิพวัลเดิมมีชื่อว่าหมู่บ้านรักมิตร ต่อมาเมื่อปี พ.ศ.2523 ได้มีการก่อสร้างหมู่บ้านจัดสรรชื่อหมู่บ้านทิพวัลขึ้น ชาวบ้านละแวกเดียวกันจึงพากันเรียกชื่อหมู่บ้านตนเองว่าหมู่บ้านทิพวัลตามชื่อโครงการหมู่บ้านทิพวัล

หมู่บ้านพรสว่าง (หมู่ที่ 4 ตำบลท่าโรงเหนือ)

ชื่อเดิม : หมู่บ้านบุญสร้าง

ชื่อปัจจุบัน : หมู่บ้านพรสว่าง

วิทยากร : นายกัมปนาท ฤกษ์เจริญ อายุ 40 ปี อาชีพรับจ้าง

หมู่บ้านพรสว่างเดิมชื่อว่าหมู่บ้านบุญสร้าง ซึ่งเป็นชื่อของตลาดในละแวก ใกล้เคียงหมู่บ้าน ต่อมาตลาดดังกล่าวได้เปลี่ยนเจ้าของกรรมสิทธิ์ เจ้าของตลาดคนใหม่จึงไม่เปลี่ยนชื่อตลาดบุญสร้างเป็นตลาดพรสว่างตามนามสกุลของตน ชาวบ้านจึงเรียกชื่อหมู่บ้านบุญสร้างตามชื่อของตลาดดังกล่าว

4.2.2.2 ชื่อหมู่บ้านที่มีการเปลี่ยนแปลงที่เนื่องจากความเชื่อ มีจำนวน 3 ชื่อ คิดเป็นร้อยละ 18.75 ดังนี้

หมู่บ้านหนาม

ชื่อเดิม : หมู่บ้านสยาม

ชื่อปัจจุบัน : หมู่บ้านหนาม

วิทยากร : นายอายุวัฒน์ นาคแกมทอง อายุ 49 ปี อาชีพค้าขาย

หมู่บ้านหนามเดิมมีชื่อว่าหมู่บ้านสยาม ต่อมาเกิดข่าวลือว่ากระสือออกอาละวาด ชาวบ้านหวาดกลัวกันมากจึงตัดไม้หนามมาทำรั้วรอบๆ บริเวณรั้วบ้านเพื่อป้องกันผีกระสือ และเปลี่ยนชื่อหมู่บ้านมาเป็นหมู่บ้านหนาม เพื่อลือเป็นเคล็ดให้ผีกระสือ หวาดกลัวและหนีออกไปจากหมู่บ้าน หมู่บ้านสยามจึงเปลี่ยนชื่อเป็นหมู่บ้านหนามมาจนกระทั่งปัจจุบัน

หมู่บ้านเทพารักษ์ (หมู่ที่ 3 ตำบลเทพารักษ์)

ชื่อเดิม : หมู่บ้านเรวัตร

ชื่อปัจจุบัน : หมู่บ้านทิพวัล

วิทยากร : นางสาวภรณ์จุรา ทาฤทธิ์ อายุ 39 ปี อาชีพรับราชการ

หมู่บ้านเทพารักษ์เดิมชื่อว่าหมู่บ้านเรวัตร ต่อมาเกิดมีคันไพลี่ขึ้นกลางหมู่บ้าน ชาวบ้านละแวกนั้นเชื่อกันว่าคันไพลี่คันนี้มีเทพารักษ์สิงสถิตอยู่ ยิ่งคันไพลี่เริ่มมีขนาดใหญ่ขึ้นก็ยิ่งคุนากลัวสำหรับชาวบ้าน ชาวบ้านจึงตั้งศาลเจ้าพ่อเทพารักษ์ขึ้นบริเวณใกล้ๆ คันไพลี่นั้น และพากันเรียกชื่อหมู่บ้านของตนเองว่าหมู่บ้านเทพารักษ์ เพื่อเป็นการเคารพต่อเจ้าพ่อเทพารักษ์

หมู่บ้านบางเมฆขาว

ชื่อเดิม : หมู่บ้านตะกาด

ชื่อปัจจุบัน : หมู่บ้านบางเมฆขาว

วิทยากร : นายไพศาล ทองสังข์ อายุ 46 ปี อาชีพค้าขาย

หมู่บ้านบางเมฆขาวเดิมชื่อว่าหมู่บ้านตะกาด ต่อมาได้มีการตั้งศาลเจ้าแม่บางเมฆขาวขึ้น ศาลเจ้าแม่บางเมฆขาวมีความศักดิ์สิทธิ์ ชาวบ้านในละแวกใกล้เคียงมาเคารพกราบไหว้มากมาย ชาวบ้านในหมู่บ้านตะกาดจึงเปลี่ยนชื่อหมู่บ้านของตนเองมาเป็นหมู่บ้านบางเมฆขาวเพื่อเป็นการเคารพต่อเจ้าแม่ และเชื่อว่าเจ้าแม่บางเมฆขาวจะคุ้มครองชาวบ้านภายในหมู่บ้านให้อยู่เย็นเป็นสุขตลอดไป

4.2.3 ชื่อหมู่บ้านที่มีการเปลี่ยนแปลงจากชื่อเดิมไปใช้ชื่อตามที่ราชการกำหนด มี

จำนวน 5 ชื่อ คิดเป็นร้อยละ 31.25 ดังนี้

หมู่บ้านพัฒนาสุข

ชื่อเดิม : หมู่บ้านคลองนา

ชื่อปัจจุบัน : หมู่บ้านพัฒนาสุข

วิทยากร : นางจตุพร สุทธิวิวิรรณ อายุ 59 ปี อาชีพรับจ้าง

หมู่บ้านพัฒนาสุขเดิมชื่อว่าหมู่บ้านคลองนา เป็นการตั้งชื่อหมู่บ้านตามลักษณะภูมิประเทศของท้องถิ่น เนื่องจากบริเวณหมู่บ้านมีคลองและนาอยู่เป็นจำนวนมาก ต่อมาเมื่อปี พ.ศ.2513 ทางราชการได้เปลี่ยนชื่อหมู่บ้านเป็นหมู่บ้านพัฒนาสุข

หมู่บ้านอุดมเดช

ชื่อเดิม : หมู่บ้านคลองคาหนุ

ชื่อปัจจุบัน : หมู่บ้านอุดมเดช

วิทยากร : นายนรา จำรัสเข็นทร อายุ 42 ปี อาชีพรับจ้าง

หมู่บ้านอุดมเดชเดิมมีชื่อว่าหมู่บ้านคลองคาหนุ ซึ่งเป็นการตั้งชื่อตามบุคคลที่มาอยู่ในหมู่บ้านนี้เป็นคนแรก และได้สร้างบ้านพักอาศัยใกล้คลอง ซึ่งคลองดังกล่าวก็มีชื่อเดียวกับชื่อหมู่บ้านเช่นกัน ต่อมาเมื่อปี พ.ศ.2500 ทางราชการจึงได้เปลี่ยนชื่อ หมู่บ้านเป็นหมู่บ้านอุดมเดช

หมู่บ้านแผ่นดินทอง

ชื่อเดิม : หมู่บ้านหมอเสนาอ

ชื่อปัจจุบัน : หมู่บ้านแผ่นดินทอง

วิทยากร : นางศรินทร จงชานสิทธิ อายุ 45 ปี อาชีพแม่บ้าน

หมู่บ้านแผ่นดินทองเดิมมีชื่อว่าหมู่บ้านหมอเสนาอ ซึ่งเป็นชื่อของหมอดำแยประจำหมู่บ้านที่ชาวบ้านในละแวกนั้นให้ความเคารพนับถือเป็นอย่างมาก จึงตั้งชื่อ หมู่บ้านดังกล่าวตามชื่อหมอเพื่อเป็นการให้เกียรติแก่หมอดำแยผู้นั้น ต่อมาเมื่อปี พ.ศ. 2507 ทางราชการได้เปลี่ยนชื่อหมู่บ้านเป็นหมู่บ้านแผ่นดินทอง

หมู่บ้านปิ่นแก้ว

ชื่อเดิม : หมู่บ้านแบริง

ชื่อปัจจุบัน : หมู่บ้านปิ่นแก้ว

วิทยากร : นางสาวบุษบง เอกประทุมชัย อายุ 53 ปี อาชีพค้าขาย

หมู่บ้านปิ่นแก้วเดิมมีชื่อว่าหมู่บ้านแบริง ซึ่งเป็นชื่อชอยและชื่อโรงงานภายในหมู่บ้าน ต่อมาเมื่อปี พ.ศ. 2501 ทางราชการได้เปลี่ยนชื่อหมู่บ้านเป็นหมู่บ้านปิ่นแก้ว

หมู่บ้านบุญทวิสุข

ชื่อเดิม : หมู่บ้านกันตะบุตร

ชื่อปัจจุบัน : หมู่บ้านบุญทวิสุข

วิทยากร : นายอนุสรณ์ นิลประไพ อายุ 51 ปี อาชีพค้าขาย

หมู่บ้านบุญทวิสุขเดิมมีชื่อว่าหมู่บ้านกันตะบุตร ซึ่งเป็นนามสกุลของผู้ใหญ่บ้านคนแรกของหมู่บ้าน ต่อมาเมื่อปี พ.ศ. 2505 ทางราชการได้เปลี่ยนชื่อหมู่บ้านเป็นหมู่บ้านบุญทวิสุข

ตารางที่ 5

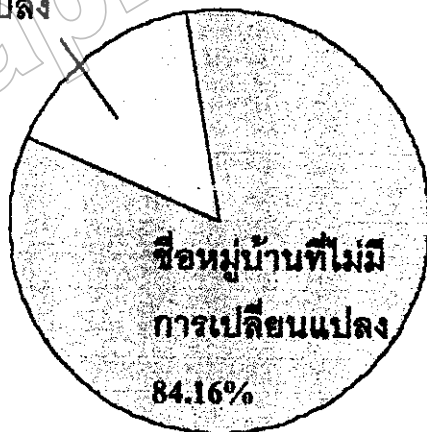
แสดงจำนวนชื่อตำบลและหมู่บ้านที่ไม่มีการเปลี่ยนแปลงและชื่อตำบลและหมู่บ้านที่มีการเปลี่ยนแปลง

ชื่อหมู่บ้าน	จำนวน	ร้อยละ
ที่ไม่มีการเปลี่ยนแปลง	85	84.16
ที่มีการเปลี่ยนแปลง	16	15.84
รวม	101	100

ภาพที่ 3

แสดงการเปรียบเทียบจำนวนชื่อตำบลและหมู่บ้านที่ไม่มีการเปลี่ยนแปลงและที่มีการเปลี่ยนแปลง

ชื่อหมู่บ้านที่มีการ
เปลี่ยนแปลง
15.84%



จากการพิจารณาชื่อหมู่บ้านที่มีการเปลี่ยนแปลงทั้งหมด พบว่าสาเหตุที่ทำให้ชื่อหมู่บ้านเปลี่ยนแปลงมากที่สุดคือ การเปลี่ยนแปลงที่เกิดจากเหตุการณ์และความเชื่อ ส่วนสาเหตุรองลงมาคือ การเปลี่ยนแปลงที่เกิดจากการเปลี่ยนแปลงรูปคำและการเปลี่ยนแปลงจากชื่อเดิมไปใช้ชื่อตามที่ราชการกำหนด

ชื่อหมู่บ้านที่มีการเปลี่ยนแปลงจากชื่อเดิมไปใช้ชื่อตามที่ราชการกำหนดและการเปลี่ยนแปลงที่เกิดจากเหตุการณ์และความเชื่อ พบว่า การเปลี่ยนแปลงชื่อหมู่บ้านทุกชื่อเป็นการเปลี่ยนแปลงจากรูปภาษาหนึ่งไปเป็นอีกรูปภาษาหนึ่ง โดยจะไม่ปรากฏคำเดิมในชื่อใหม่ที่เปลี่ยนแปลงไป

ผลการศึกษาการเปลี่ยนแปลงของชื่อหมู่บ้านข้างต้น ไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ พูลจิตร บิคร (2541) ซึ่งศึกษาเรื่อง “ประวัติของตำบลและชื่อหมู่บ้านในเขตอำเภอพรรณานิคม จังหวัดสกลนคร” เนื่องจากผลการศึกษาการเปลี่ยนแปลงชื่อหมู่บ้านของ พูลจิตร บิคร พบว่าสาเหตุที่ทำให้ชื่อหมู่บ้านเปลี่ยนแปลงมากที่สุดคือ การเปลี่ยนแปลงจากชื่อเดิมไปใช้ชื่อตามที่ราชการกำหนด แต่ผลการศึกษาการเปลี่ยนแปลงชื่อหมู่บ้านของผู้วิจัย พบว่า สาเหตุที่ทำให้ชื่อหมู่บ้านเปลี่ยนแปลงมากที่สุดคือ การเปลี่ยนแปลงเนื่องจากเหตุการณ์และความเชื่อ

จากการศึกษาเรื่องการเปลี่ยนแปลงของชื่อตำบลและหมู่บ้านในเขตอำเภอเมืองจังหวัดสมุทรปราการ สังเกตได้ว่าในแต่ละท้องถิ่นจะพบว่ามี การเปลี่ยนแปลงของชื่อหมู่บ้านเหมือนกัน แต่สาเหตุที่ทำให้ชื่อหมู่บ้านเปลี่ยนแปลงจะแตกต่างกันไปตามสภาพแวดล้อม ความเชื่อ และความนิยมที่แตกต่างกันของคนและลักษณะภูมิประเทศในแต่ละท้องถิ่น

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ

วัตถุประสงค์ของการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อศึกษาลักษณะการสร้างหน่วยภาษาที่ใช้ในการตั้งชื่อตำบลและหมู่บ้าน

ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดสมุทรปราการ

2. เพื่อวิเคราะห์การเปลี่ยนแปลงทางภาษาของชื่อตำบลและหมู่บ้านในเขต

อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรปราการ

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้าและรวบรวมข้อมูล

ในการดำเนินการศึกษาค้นคว้าและรวบรวมข้อมูล ดำเนินการตามลำดับขั้น

ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1

- 1.1 ศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับชื่อตำบลและหมู่บ้านในเขตอำเภอเมือง จังหวัด

สมุทรปราการ จากเอกสารของที่ว่าราชการอำเภอเมือง จังหวัดสมุทรปราการ

- 1.2 เลือกวิทยากรจากผู้ที่มีความรู้เกี่ยวกับประวัติความเป็นมาและการเปลี่ยนแปลง

ของชื่อตำบลและหมู่บ้านในเขตอำเภอเมือง จังหวัดสมุทรปราการ

- 1.3 ใช้เครื่องบันทึกเสียงบันทึกเกี่ยวกับเรื่องราวการเปลี่ยนแปลงของชื่อตำบล

และหมู่บ้านในเขตอำเภอเมือง จังหวัดสมุทรปราการ

1.4 ถ่ายถอดเสียงบันทึกเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงของชื่อตำบลและหมู่บ้าน แล้ว
เรียบเรียงให้ได้ใจความสละสลวย

ขั้นตอนที่ 2

2.1 รวบรวมชื่อตำบลและหมู่บ้านในเขตอำเภอเมือง จังหวัดสมุทรปราการ และ
นำชื่อตำบลและหมู่บ้านเพื่อวิเคราะห์ลักษณะการสร้างหน่วยภาษาของชื่อตำบลและหมู่บ้าน

2.2 รวบรวมข้อมูลการเปลี่ยนแปลงของชื่อตำบลและหมู่บ้านในเขตอำเภอเมือง
จังหวัดสมุทรปราการ เพื่อวิเคราะห์สาเหตุและจัดหมวดหมู่การเปลี่ยนแปลงของชื่อตำบล
และหมู่บ้าน

สรุปผลการศึกษาค้นคว้า

การศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับชื่อตำบลและหมู่บ้านในเขตอำเภอเมือง จังหวัด

สมุทรปราการ จำนวน 101 ชื่อ สรุปผลการศึกษาได้ดังนี้

1. ชื่อตำบลและหมู่บ้านที่ใช้ชื่อเดิมมีทั้งหมด 85 ชื่อ ส่วนชื่อตำบลและหมู่บ้านที่มี
การเปลี่ยนแปลงมีทั้งหมด 16 ชื่อ
2. จำนวนพยางค์ที่ใช้ในการตั้งชื่อตำบลและหมู่บ้านมีตั้งแต่จำนวน 1 พยางค์จน
ถึง 6 พยางค์
3. ชนิดของคำที่นำมาใช้ตั้งชื่อตำบลและหมู่บ้านมีทั้งหมด 3 ชนิดคือ คำนาม
คำกริยาและคำวิเศษณ์

อภิปรายผล

1. ลักษณะการสร้างคำที่ใช้ในการตั้งชื่อตำบลและหมู่บ้านในเขตอำเภอเมืองจังหวัด
สมุทรปราการ

1.1 คำที่ใช้ในการตั้งชื่อตำบลและหมู่บ้านมีจำนวนพยางค์ตั้งแต่คำ 1 คำ จน
ถึง 5 คำ ซึ่งประกอบด้วยจำนวนพยางค์ตั้งแต่จำนวน 1 พยางค์ จนถึงจำนวน 6 พยางค์ โดย

ส่วนใหญ่ชื่อตำบลและหมู่บ้านในเขตอำเภอเมือง จังหวัดสมุทรปราการ จะมีจำนวนพยางค์
พยางค์และประกอบขึ้นด้วยคำจำนวน 2 คำ ซึ่งทั้ง 2 คำนี้ จะมีความสัมพันธ์ทางไวยากรณ์
ซึ่งกันและกัน คำแรกจะเป็นคำหลักและคำหลังเป็นคำขยาย ส่วนชื่อตำบลและหมู่บ้านที่
ประกอบด้วยคำเพียงคำเดียว พบว่า ส่วนใหญ่จะเป็นชื่อเฉพาะหรือวิสามานยนาม

1.2 ชนิดของคำที่นำมาใช้ตั้งชื่อตำบลและหมู่บ้านมีอยู่ 3 ชนิด คือ คำนาม
การกริยา และคำวิเศษณ์ โดยส่วนใหญ่เป็นคำนามประเภทวิสามานยนาม ชื่อตำบลและ
หมู่บ้านที่ขึ้นต้นด้วยคำนามนั้น คำที่ตามหลังคำนามดังกล่าวจะเป็นคำที่มาขยายเพื่อบอก
ลักษณะของคำนามตัวหน้า

2. จากการศึกษาชื่อตำบลและหมู่บ้านในเขตอำเภอเมือง จังหวัดสมุทรปราการ
พบว่าชื่อตำบลและหมู่บ้านที่มีการเปลี่ยนแปลงนั้นปรากฏเป็นจำนวนไม่มาก ซึ่งสาเหตุที่ทำให้
ชื่อตำบลและหมู่บ้านมีการเปลี่ยนแปลงสามารถจำแนกได้ 3 ประการ คือ

2.1 ชื่อหมู่บ้านที่มีการเปลี่ยนแปลงจากการเพิ่มคำและสูญเสียคำ
พบเฉพาะชื่อหมู่บ้านที่มีจำนวนพยางค์ตั้งแต่ 2 พยางค์ขึ้นไปเท่านั้น
การสูญเสียคำปรากฏมากกว่าการเพิ่มคำ การสูญเสียคำอาจเกิดได้ทั้งตำแหน่งพยางค์และ
พยางค์สุดท้าย ในขณะที่การเพิ่มคำจะปรากฏเฉพาะในตำแหน่งพยางค์สุดท้ายเท่านั้น

2.2 ชื่อหมู่บ้านที่มีการเปลี่ยนแปลงเนื่องจากเหตุการณ์และความเชื่อ
พบว่าสาเหตุที่ทำให้ชื่อหมู่บ้านเปลี่ยนแปลงส่วนใหญ่เกิดจากความ
มากกว่าการเปลี่ยนแปลงที่มาจากเหตุการณ์ แสดงให้เห็นว่าความเชื่อเกี่ยวกับ
ศักดิ์สิทธิ์ยังมีอิทธิพลต่อประชาชนในท้องถิ่น

2.3 ชื่อหมู่บ้านที่มีการเปลี่ยนแปลงจากชื่อเดิมไปใช้ชื่อตามที่ราชการกำหนด
พบว่า การเปลี่ยนแปลงของชื่อหมู่บ้านในลักษณะนี้เป็นการเปลี่ยน
ลงจากรูปภาษาหนึ่งไปเป็นอีกรูปภาษาหนึ่ง โดยจะไม่ปรากฏคำเดิมในชื่อใหม่ที่เปลี่ยน
ลงไป

3. เนื้อหาสาระที่ได้จากการศึกษาชื่อตำบลและหมู่บ้านในเขตอำเภอเมือง จังหวัดสมุทรปราการ

เนื้อหาส่วนใหญ่เป็นข้อเท็จจริงในการตั้งชื่อ แต่ก็มีส่วนที่เป็นตำนานหรือเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์ เนื่องจากอำเภอเมือง จังหวัดสมุทรปราการ มีประวัติความเป็นมาที่ยาวนาน เนื้อหาดังกล่าวจึงไม่อาจจะเชื่อได้ทั้งหมดว่าเป็นความจริงหรือไม่ เพราะข้อมูลที่ได้รับจากวิทยากรนั้นเป็นเรื่องราวที่ได้รับการบอกเล่าต่อๆ กันมาเป็นเวลานานโดยอาศัยความทรงจำและไม่ได้มีการบันทึกไว้เป็นลายลักษณ์อักษรพอที่จะนำมายืนยันได้

ชื่อตำบลและหมู่บ้าน นอกจากจะตั้งขึ้นเพื่อใช้เรียกหรือเป็นที่สังเกตทำเลที่ตั้งของตำบลและหมู่บ้านของคนแล้ว ชื่อตำบลและหมู่บ้านยังแสดงให้เห็นถึงการสืบทอดวัฒนธรรมทางภาษาที่ยาวนานและมีการเปลี่ยนแปลงไปด้วยสาเหตุต่างๆ ตามกาลเวลา

ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาชื่อตำบลและหมู่บ้านในเขตอำเภอเมือง จังหวัดสมุทรปราการ วิทยามีข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการศึกษาค้นคว้าในด้านอื่นๆ ดังนี้

1. ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบชื่อตำบลและหมู่บ้านในแต่ละเขตอำเภอของจังหวัดสมุทรปราการ เพื่อวิเคราะห์หาลักษณะร่วมบางประการในการตั้งชื่อดังกล่าว
2. ควรมีการศึกษาชื่อสถานที่และสิ่งก่อสร้างต่างๆ ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดสมุทรปราการ ทั้งทางด้านภาษาและด้านคติชนวิทยา
3. ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบชื่อตำบลและหมู่บ้านในจังหวัดอื่นๆ ของประเทศไทย

มหาวิทยาลัยบูรพา

ภาคผนวก

Burapha University

ภาคผนวก ก

รายชื่อตำบลและหมู่บ้าน

ตำบลบางปูใหม่

- หมู่ที่ 1 หมู่บ้านหัวสำภู
- หมู่ที่ 2 หมู่บ้านบางปูใหม่
- หมู่ที่ 3 หมู่บ้านชายฉิว
- หมู่ที่ 4 หมู่บ้านตำหรุ
- หมู่ที่ 5 หมู่บ้านเสาธง
- หมู่ที่ 6 หมู่บ้านกลุ่มฟอกหนัง
- หมู่ที่ 7 หมู่บ้านวังปลา
- หมู่ที่ 8 หมู่บ้านตำหรุ
- หมู่ที่ 9 หมู่บ้านใหม่วังปลา
- หมู่ที่ 10 หมู่บ้านบางปูใหม่นคร 1

ตำบลบางปู

- หมู่ที่ 1 หมู่บ้านตาเจีย
- หมู่ที่ 2 หมู่บ้านตากก
- หมู่ที่ 3 หมู่บ้านคลองใหม่
- หมู่ที่ 4 หมู่บ้านคลองบางปู

3. ตำบลบางโปรง

- หมู่ที่ 1 หมู่บ้านบางโปรง
- หมู่ที่ 2 หมู่บ้านวัดบางโปรง
- หมู่ที่ 3 หมู่บ้านบางโปรงกลาง
- หมู่ที่ 4 หมู่บ้านปลายคลอง

4. ตำบลแพรกษา

- หมู่ที่ 1 หมู่บ้านคลองนา
- หมู่ที่ 2 หมู่บ้านคลองเล้าหมู
- หมู่ที่ 3 หมู่บ้านพุทธรักษา
- หมู่ที่ 4 หมู่บ้านแพรกจอมทอง
- หมู่ที่ 5 หมู่บ้านคลองขวาง
- หมู่ที่ 6 หมู่บ้านคลองสมประสงค์

5. ตำบลบางด้วน

- หมู่ที่ 1 หมู่บ้านสุขกร
- หมู่ที่ 2 หมู่บ้านบางด้วน
- หมู่ที่ 3 หมู่บ้านคู้งจาก
- หมู่ที่ 4 หมู่บ้านบางนาเกรง
- หมู่ที่ 5 หมู่บ้านจะเข้
- หมู่ที่ 6 หมู่บ้านบางหมู
- หมู่ที่ 7 หมู่บ้านคลองเล็ก
- หมู่ที่ 8 หมู่บ้านสุขประชากร

6. ตำบลบางเมือง

- หมู่ที่ 1 หมู่บ้านพร้อมมิตร
- หมู่ที่ 2 หมู่บ้านอยู่สุข
- หมู่ที่ 3 หมู่บ้านมหาวงศ์
- หมู่ที่ 4 หมู่บ้านสามแพรก

- หมู่ที่ 5 หมู่บ้านบางปิ้ง
- หมู่ที่ 6 หมู่บ้านบางปิ้ง
- หมู่ที่ 7 หมู่บ้านผาสุข
- หมู่ที่ 8 หมู่บ้านคลองอ้อม
- หมู่ที่ 9 หมู่บ้านพัฒนาสุข

7. ตำบลแพรกษาใหม่

- หมู่ที่ 1 หมู่บ้านลัดชัย
- หมู่ที่ 2 หมู่บ้านคลองเสือเปียบ
- หมู่ที่ 3 หมู่บ้านคลองสาม
- หมู่ที่ 4 หมู่บ้านคลองใหม่
- หมู่ที่ 5 หมู่บ้านคลองหม้อแตก
- หมู่ที่ 6 หมู่บ้านคลองลี

8. ตำบลท้ายบ้านใหม่

- หมู่ที่ 1 หมู่บ้านคลองหลวง
- หมู่ที่ 2 หมู่บ้านบางเมฆขาว
- หมู่ที่ 3 หมู่บ้านอิตาเลียนไทย
- หมู่ที่ 4 หมู่บ้านหาดอมรา
- หมู่ที่ 5 หมู่บ้านนาแม่ขาว
- หมู่ที่ 6 หมู่บ้านคลองแสนสุข
- หมู่ที่ 7 หมู่บ้านชอยนกแก้ว
- หมู่ที่ 8 หมู่บ้านตะกาด

9. ตำบลเทพารักษ์

- หมู่ที่ 1 หมู่บ้านมังกร
- หมู่ที่ 2 หมู่บ้านหนาม
- หมู่ที่ 3 หมู่บ้านเทพารักษ์
- หมู่ที่ 4 หมู่บ้านทิพวัล

- หมู่ที่ 5 หมู่บ้านศรีเจริญ
- หมู่ที่ 6 หมู่บ้านนารายณ์
- หมู่ที่ 7 หมู่บ้านทหารเรือเทพารักษ์
- หมู่ที่ 8 หมู่บ้านศรีบุญเรือง
- หมู่ที่ 9 หมู่บ้านปู่เจ้าสำโรง

10. ตำบลบางเมืองใหม่

- หมู่ที่ 1 หมู่บ้านจระเข้
- หมู่ที่ 2 หมู่บ้านอุดมเดช
- หมู่ที่ 3 หมู่บ้านยั่งยืน
- หมู่ที่ 4 หมู่บ้านมิตรไมตรี
- หมู่ที่ 5 หมู่บ้านพิพัฒ
- หมู่ที่ 6 หมู่บ้านมหาวงศ์
- หมู่ที่ 7 หมู่บ้านบุญทวีสุข
- หมู่ที่ 8 หมู่บ้านสุนทรสารทูล
- หมู่ที่ 9 หมู่บ้านอุดมพร
- หมู่ที่ 10 หมู่บ้านแผ่นดินทอง

11. หมู่บ้านสำโรงเหนือ

- หมู่ที่ 1 หมู่บ้านใหม่
- หมู่ที่ 2 หมู่บ้านคลองกระทุ่ม
- หมู่ที่ 3 หมู่บ้านหัวป่า
- หมู่ที่ 4 หมู่บ้านพรสว่าง
- หมู่ที่ 5 หมู่บ้านสำโรง
- หมู่ที่ 6 หมู่บ้านสำโรง
- หมู่ที่ 7 หมู่บ้านพรสว่าง
- หมู่ที่ 8 หมู่บ้านวัดค่าน
- หมู่ที่ 9 หมู่บ้านตลาดสำโรง

หมู่ที่ 10 หมู่บ้านด่านสำโรง

หมู่ที่ 11 หมู่บ้านลิจิต

หมู่ที่ 12 หมู่บ้านทหารเรือ

หมู่ที่ 13 หมู่บ้านแบริง

หมู่ที่ 14 หมู่บ้านมหาภาพ

หมู่ที่ 15 หมู่บ้านปิ่นแก้ว

หมู่ที่ 16 หมู่บ้านเซนโย

มหาวิทยาลัยบูรพา
Burapha University

ภาคผนวก ข

รายละเอียดวิทยากร

1. นายกำปนาท ฤกษ์เจริญ อายุ 40 ปี
ที่อยู่ : 998 ม.4 ต.สำโรงเหนือ อ.เมือง จ.สมุทรปราการ
อาชีพ : รับจ้าง
2. นายจตุพร สุทธิวิวิธรรม อายุ 59 ปี
ที่อยู่ : 23/150 ม.9 ต.บางเมือง อ.เมือง จ.สมุทรปราการ
อาชีพ : รับจ้าง
3. นายนรา จำรัสเอ็นทร อายุ 42 ปี
ที่อยู่ : 67/64 ม.2 ต.บางเมืองใหม่ อ.เมือง จ.สมุทรปราการ
อาชีพ : รับจ้าง
4. นางสาวนุชบง เอกประทุมชัย อายุ 53 ปี
ที่อยู่ : 1714/6 ม.15 ต.สำโรงเหนือ อ.เมือง จ.สมุทรปราการ
อาชีพ : แม่บ้าน
5. นายไพศาล ทองสังข์ อายุ 46 ปี
ที่อยู่ : 78 ม.2 ต.ท้ายบ้านใหม่ อ.เมือง จ.สมุทรปราการ
อาชีพ : รับจ้าง
6. นางสาวภรณ์อุรา ทาฤทธิ์ อายุ 48 ปี
ที่อยู่ : 1089 ม.3 ต.เทพารักษ์ อ.เมือง จ.สมุทรปราการ
อาชีพ : รับราชการ

7. นางรุ่งอักษร มณีวงศ์ อายุ 60 ปี

ที่อยู่ : 32/11 ม.1 ต.บางเมืองใหม่ อ.เมือง จ.สมุทรปราการ

อาชีพ : รับราชการ

8. นางศรีนทร จงซานสิทธิ อายุ 45 ปี

ที่อยู่ : 80/6 ม.10 ต.บางเมืองใหม่ อ.เมือง จ.สมุทรปราการ

อาชีพ : แม่บ้าน

9. นางสกุลดารา สีดาฟอง อายุ 45 ปี

ที่อยู่ : 23/8 ม.5 ต.บางเมืองใหม่ อ.เมือง จ.สมุทรปราการ

อาชีพ : ค้าขาย

10. นายอนุสรณ์ นิลประไพ อายุ 51 ปี

ที่อยู่ : 563 ม.5 ต.ตำโงเหนือ อ.เมือง จ.สมุทรปราการ

อาชีพ : ค้าขาย

11. นายอายุวัฒน์ นาคแกมทอง อายุ 49 ปี

ที่อยู่ : 479 ม.2 ต.เทพารักษ์ อ.เมือง จ.สมุทรปราการ

อาชีพ : ค้าขาย

ภาคผนวก ก

แบบสัมภาษณ์

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับวิทยากร

1.1 ภูมิหลังของผู้ให้ข้อมูล

ชื่อ-นามสกุล.....เพศ.....

สถานภาพ.....อายุ.....ปี

อาชีพ.....ภูมิถิ่นเนาเดิม.....

ปัจจุบันอยู่บ้านเลขที่.....หมู่.....ถนน.....

ตำบล.....อำเภอ.....จังหวัด.....

อยู่นานเป็นเวลา.....ปี

1.2 ผู้ให้ข้อมูลได้ข้อมูลมาโดยวิธีใด

 อ่านจากเอกสาร ได้รับการบอกเล่า

ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับตำบลและหมู่บ้าน

2.1 ตำบลและหมู่บ้านตั้งขึ้นเมื่อ.....

2.2 ชื่อเดิมของตำบลและหมู่บ้าน.....

2.3 สาเหตุที่ทำให้ชื่อตำบลและหมู่บ้านเปลี่ยนแปลง

- () เพื่อความไพเราะ
- () เปลี่ยนตามทางราชการ
- () เปลี่ยนตามลักษณะภูมิประเทศ
- () อื่นๆ คือ.....

ตอนที่ 3 รายละเอียดของสาเหตุที่ทำให้ชื่อตำบลและหมู่บ้านเปลี่ยนแปลง

.....

.....

.....

.....

.....

.....

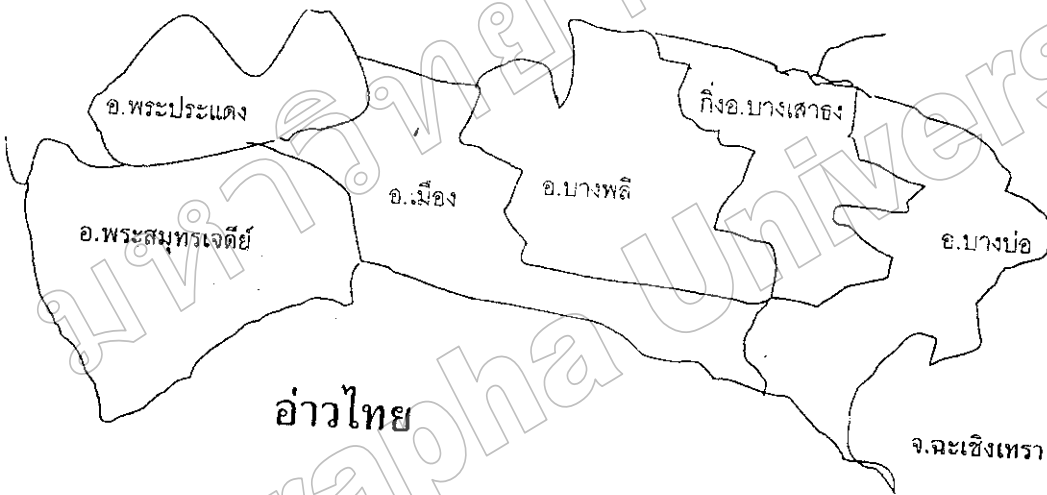
ผู้สัมภาษณ์.....

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

ภาคผนวก ง

แผนภูมิอาณาเขตจังหวัดสมุทรปราการ

กรุงเทพมหานคร



อ่าวไทย

จ.ฉะเชิงเทรา

มหาวิทยาลัยบูรพา

Burapha University

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กนกวรรณ อารีย์พัฒนไพบุลย์. การวิเคราะห์ชื่อหมู่บ้านในเขตอำเภอท่าบ่อ จังหวัดหนองคาย. ปรินิพนธ์ กศ.ม. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มหาสารคาม, 2534.
- กฤษณา ศิริสังวรรณ. การศึกษาวิเคราะห์ชื่อหมู่บ้าน 60 หมู่บ้าน ในอำเภอบางละมุง จังหวัดชลบุรี. การศึกษาค้นคว้า มหาวิทยาลัยบูรพา, 2539.
- โคมสุรางค์ ทองปลิว. การศึกษาความหมายชื่อหมู่บ้านและตำบลในอำเภอเมือง จังหวัดเลย. ปรินิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2534.
- นิชรา อัสววิบูลย์. การเพิ่มคำ การสูญคำและการเปลี่ยนแปลงความหมายของคำกริยาในช่วง พ.ศ. 2416-2525. ปรินิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต. พิษณุโลก : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พิษณุโลก, 2523.
- ปราณี บุญชุ่ม. การเรียนการสอนภาษาไทย ปัญหาและแนวทางแก้ไข. กรุงเทพฯ : ครูสภา, 2538.
- พุดจิตร์ บิดร. การศึกษาประวัติชื่อตำบลและหมู่บ้านในเขตอำเภอพรหมนิคม จังหวัดสกลนคร. ปรินิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2521.
- พัทธยา บัวแย้ม. การศึกษาวิเคราะห์ชื่อหมู่บ้านในอำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี. การศึกษาค้นคว้า มหาวิทยาลัยบูรพา, 2541.
- มยุรี สีชมพู. การวิเคราะห์ชื่อหมู่บ้านในเขตอำเภอเมือง จังหวัดยโสธร. ปรินิพนธ์ กศ.ม. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒมหาสารคาม, 2534.
- ราชบัณฑิตยสถาน. พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2525. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพฯ : อักษรเจริญทัศน์, 2538.

สมชาย ลำควน. วิทยาการไทย. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์, 2526.

สมศักดิ์ ศรีสันติสุข. สังคมวิทยาชนบท : วิวิจัยทฤษฎีและการเปลี่ยนแปลงในสังคมไทย
ชนบทไทย. กรุงเทพฯ : ภาควิชาสังคมศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคม
ศาสตร์, 2528.

สำนักงานอำเภอเมืองสมุทรปราการ. จังหวัดสมุทรปราการ. สมุทรปราการ : สำนักงาน
จังหวัดสมุทรปราการ, 2543.

สุวิไล เปรมศรีรัตน์และสุขุมาวดี ชำหิรัญ. ชื่อหมู่บ้านของอำเภอเมืองสุรินทร์. นครปฐม :
สถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเพื่อชนบท มหาวิทยาลัย, 2527.

อุปกิตศิลปสาร, พระยา. หลักภาษาไทย. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช, 2539.